QUINTI ORATII FLACCI CARMINUM LIB PRIMUS.

MECENAS ATAVIS EDITE REGIBUS

O & presidium & dulce decus meum
S unt quos curriculo pulverem olympicum
C ollegisse iuuat metaque feruidis
E uitata rotis palmaque nobilis
I rarum dominos euehit ad deos
H unc si nobilium turba Quiritium
C erta tergeminis tollere honoribus
I lum si proprio condidit horreo
Q uicquid de libicis uerrit aream
C audentem patrios findere sarculo
A grosque attalicis conditionibus
N umquam dimouea ut trabe cypria
M yrtoum pauidus nauta secet mare
L ucantem icarijs fluctibus africum
M ercator metuens otium & oppidi
L audat rura sui; mox reficit rates
Q uassas indocilis pauperie pati
E st qui nec ueteris pocula massici
N ec partem solido demere de die
S pernit nunc uiridi membra sub arbuto
S tratus nunc ad aque lene caput sacre
M ultos castra iuuant & lituo tube
P ermixtus sonitus bellaque matribus
D etestata manet sub ioue frigido
V enator tenere cruris immemor

qm̃ accole eũ liberaũ bonũ quia magna lauis ẽ placere meliori.

muenit. Ve virgt. Fre pq; ruis qre genuere parentes Et utruq; ratione ait. Ismarus aut rodope, a. e.

1. attalus

2. Alegib, quib, usus ẽ rex pgamor, qua ipse dedit legẽ de frumento

Matrib, detestata.

Mores filioq; qa in bello pueri & adolescentes animosi rare in cauri sunt. Ideo Virgt. uota meru duplicant matres.

deo inuocata sic curruũ ductu ne offendatur. qa palma, coronabant. Nobilis qa nobiles offic.

effi iuuenes — principes cery, peorei .o. 1. adeaptoliũ ze sidiceret eũ triumpho.

1. aliquis seqn̄ talis qualis diximus, aduulgi leuitate ferr

finis infinito 1. multis tq̃ aer applaudebant elegit uidet qd incho at.

1. aliũ seqntr ad deos re area t camera.

species, genere, colligitur si tantum frumenti habeat qs quantũ in libia nascit.

Quicquid de libicis uerrit area. Si uis illi tanta dare quanta

exarare uomere habuit attalus numquã diuertas eũ

Audentem patrios findere sarculo. apposito animi sui.

Negotiũ. Al. Id apud fontes sacr aque. & bene sacr qua oms fontes dicti sunt, nimphis. Ideo aut apud sacr fontes aque, manet sub ioue frigido. ac phoe subcelo. Dic aut alios studio uenandi plerũq; insilire inuocare.

regib, regnis, opib,

Grosque attalicis conditionibus

ille, illũ sollicites; ut relicto, postea faciasq; ad aliud transire

Numquam dimouea. ut trabe cypria

pceũq; mari pprio cymbio nautar.

tempestatũ. Et arcturi occidũ filio dedali q; in eo tempestatis uentũ cecidit. Tinbello se tube que fiunt ex argento t aliq̃ metallo. Sunt lituꝰ q; sunt ex cornu recuruo q; alio nõe buccine uocant. Lituus aut dicit qd sit instar baculi augurat. q; spaciũ aeris designat. int qd auspiciũ sit capiendũ. q; eode nõe appellatur t qd inter tubi, aut belli q; dimicãt. Et tanti. siue qd a pulsu sit lituus ob. Int lituũ aũ & tubã distat qd lituus ẽ equitũ instrumẽtũ. tuba ũ peditũ. Et directa ẽ. lituus acutus sonus ẽ. tube grauis. qa tuba erea. lituus aut cornea est.

In paginam. Versi sẽlii. Me doctarũ

Prima doctarũ frontis hederas dicẽ. q; alias erã coronabant. Vnde virgl. Atq; hanc sine tempora circũ Inter victores hederas sertare Latini.

Nympharũq; leues cum Satyris chori. Et a segregũ gliam dicẽ esequi deos, cantu. fere enim lirico carmini materia denegatur, ẽ. & si q; sit huiusmodi. Aut prima secernit populo. de grege sumpta. uolluntur. ac phoe sublimia facium. Interpe cohibente. ac si diceret. Si tam muse in denegant in studiũ cantus sui. Lesbou aut dux. referens ad alceũ Sapho. lirice ost poetas quos in lesbo insula natus ẽ manifestũ ẽ, lyricis illis greci usq; inter

legendum. Nã nondũ erant romani. Ideirco poete cũ uenti dicunt eos nimphis. qa natura sonis ferentis elementi. in aqua ẽsistit. qd pbat in hydraulio. i. organo. Illustrit si unquis possis lirica carmina cantare fauore minarũ. Euripe mouent tibias inquib, uax ẽ sonus. g. fidelib, caruli. Melius generaliter accipim̃ quã ut uenationi tantũ fideles eos intelligam̃. Nam & lucretius fida canũ uis dixit. Ergo qd semp eũ dominis suis fideles sint intelligam̃.

Vat. lat. 3866

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
VAT. LAT. 3866
39

errantes pascentes. Ut Raya gaeculros errare animalia montes.

Querunt latentes æthyma deuię
O lentis uxores martii.
Nec uiridis metuunt colubros
Nec martialis edilia lupos.
Vt cumq; dulci tyndari fistula
Vt valles æstice cubantes leuia psonuere saxa;
Dii metuentur dis pietas mea
Et musa cordi est. hinc tibi copia
Manabit adplenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu
Hic in reducta ualle canicule
Vitabis estus & fide tecta
Dices laborantes in uno
Penelopen uitreamq; circen.
Hic innocentis pocula lesbii
Duces sub umbra. nec semel eius
Cum marte confundet thyoneus
Proelia. nec metues pueruum.
Suspecta cyrum. ne male dispari
Incontinentis iniciat manus.
Et scindat hereditis coronam.
Crinibus. immeritamq; uestem.

Sepra hedorū pōrigentē ūdēnetur.

Caninum est benigno cornu honor ruris. Honor ruris ē dare fructus. Metafora a cornu fortunę quod dr. Cū fuerit largus. Fortuna enī cū cornu pingit qđ hercules achelöo detrax it & fortunę dedit.

Ut findit canis estifer arua. Dies caniculares dicit.

Cum cordis aut acordis hoc ē a fidib, lyrica aut acuitate anacreontis poete.

Aut pulchram aut pcuratō lucentem nitore. aut mari uicinam Virgt Quā methimneo carpit de palmite lesbos.

Ut matrimonicon Thione. aut mater semeles dicta ē. matris liberi patris. Dicit ğ puinū rixam inter se futura.

Fuit & thoneus liberi filius q̄ in chio insula regnauit. pat thoantis lemni regis cuius filia fuit hypsiphile que coniuratione aduersus uiros facta sola patrem seruauit. quā fabulā statius narrauit in carmine.

Alterius amatoris uocabulū subtrupe rationē posuit

Tertulianes ad lesionē t addamna ympras qđ pamoris furorē quidā habere solent.

Pornatu posuit muliebri Virgt Dupli com gemmis auroq; coronam.

Metrū choriambicū ex spondeo & trib, choriambis & pirrichio siue lambo. siue pha

Scribit ad uarū fidū amicū Leuium. sibi. laudans tributū. Suadet ut quia competens tempus ē nullā arborē prius quā uitem ponat.

Nullam uare sacra uite prius seueris arborē
Circa mite solū tiburis & moenia cathilli;
Sicci oīa nam dura deus pposuit. neq;
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines:
Quis post uina grauem militia aut pauperie crepat
Quis n te potius bache pater teq; decens uenus.
Ac ne quis modici transiliat munera liberi
Centaurea monet cū lapithis rixa super mero

Nullam uare sacra uite prius seueris arborē. plantaueris

Circa mite solū tiburis & moenia cathilli; secundū agricolarum Vt Virgt Ea nec manuerit arando.

Sicci oīa nam dura deus pposuit. neq; leuius nolentib, bibere aspera

Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines: cure que mordent, menentes & cruciant Virgt Quando hec te cura mordet, fugiunt cogitationes male.

Quis post uina grauem militia aut pauperie crepat. crepat .i. increpat accusat commemorat qđ sine uino sqlet.

Quis n te potius bache pater teq; decens uenus. bachus leticię auctor & pater Q̄ seiungat uoluptatib, apriores. Vt sine cerere & libero friget uenus.

Ac ne quis modici transiliat munera liberi moderati trangrediatur .i. moderate uino usi.

Centaurea monet cū lapithis rixa super mero Nam post ebrietatē centauri cū laphitis pugnauerē. Cuius rixę in bibendo memoriā habendā suadet & monet ne sit absit thronis & abalus gentib. usq; adhu post uinum & bibatur. forem bibatur.

Nequis inquit immoderate bibat. exemplo sunt laphitę & centauri. qui in cōuiuio pirithoi hac ebrietate pugnā cōtraxerunt. Hileus centaurus apirithoo inuitatus ad nuptias uisa puella p motus ē. & dū uiolentus ei ē conaret. Alaphitis q̄ simul nuptus interant phibuit ē. Hinc in certamē rē & a pericula dimicatū. Pea abhercule & supati. Laphyta genus ē thessalię. Hinc boetius. Rupis achemenie in scopulis.

Vat. lat. 3866

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio fotografico
VAT. LAT. 3866
10 R
Città del Vaticano

VIII· KAL IAN
VIGILIA NAT
TATIS DNI·

S QUI NOS

REDEMPTI

ONIS NRAE ANNUA

EXPECTATIONE LETIFICAS·

presta· vt unigenitum tuum quem redemp
torem lęa suscepimus· uenientem quoq· iu
dicem· securi uideamus· Dnm nrm SEC.

Da nobis qs omps ds· ut sicut adoranda filii
tui natalicia preuenimus· sic eius munera
capiamus sempiterna gaudentes· Pe ADCO

Oa nobis dne qs unigeniti filii tui recensita
natiuitate respirare· cuius cęlesti mysterio
pascimur & potamur· Qui tecum uiuit
& regnat ds in unitate sps sci· P oma

IN NOCTE SCA· AD SCAM MARIAM·

Vat. Ross. 204

BIBLIOTECA ARCIVESCOVILE VALPERGA
ROSSIANO 2021
1H

J. Brinktrine, Sacramentarium Rossianum Cod. Ross. lat. 204 (Röm. Quartalschr. Supplement 25, 1930)

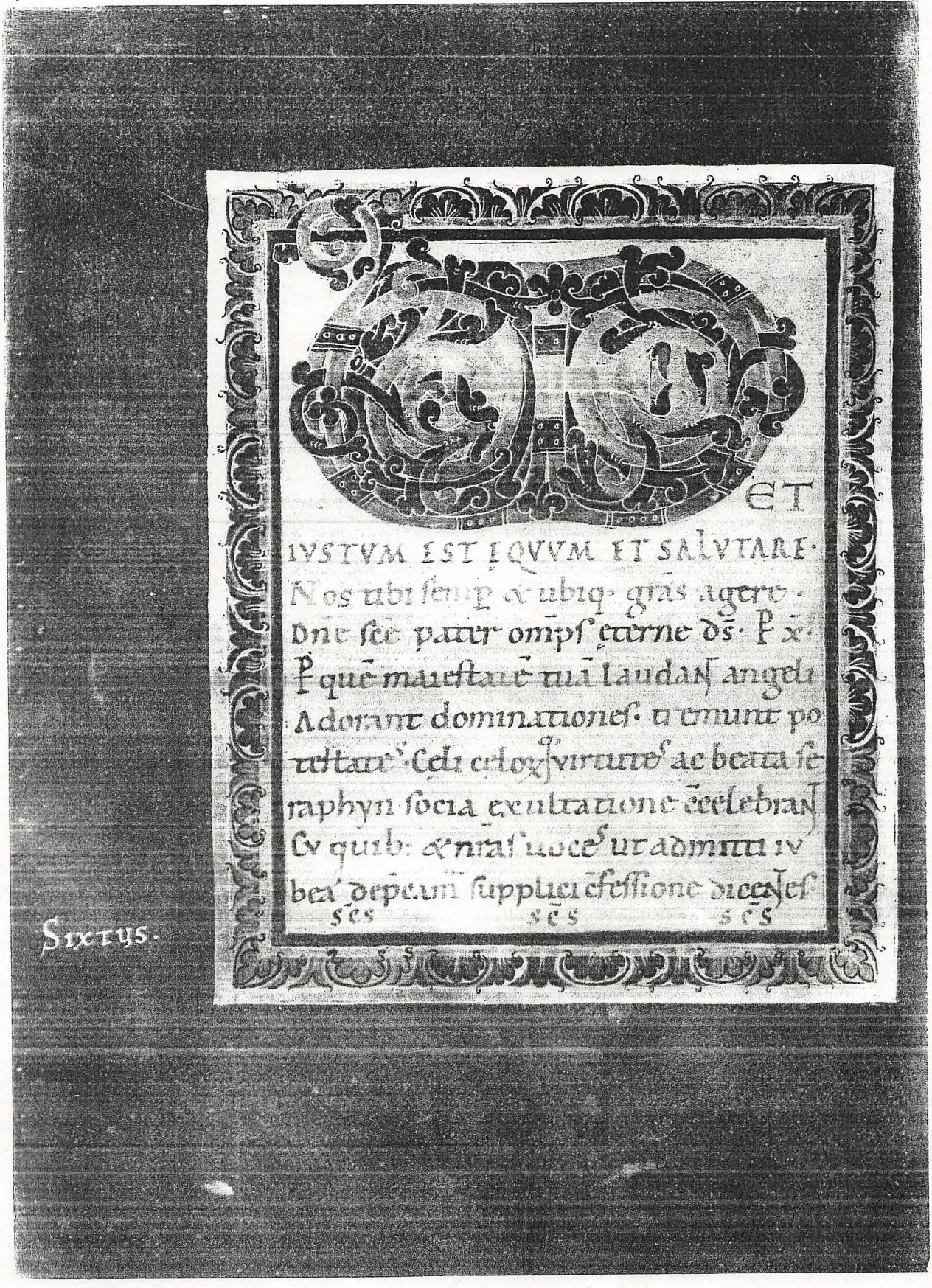

COD. ROSS. LAT. 204, FOL. 8v

Bruktrine, Sacr. Rossianum (Röm. Quartalschr. Suppl. 25, 1930)

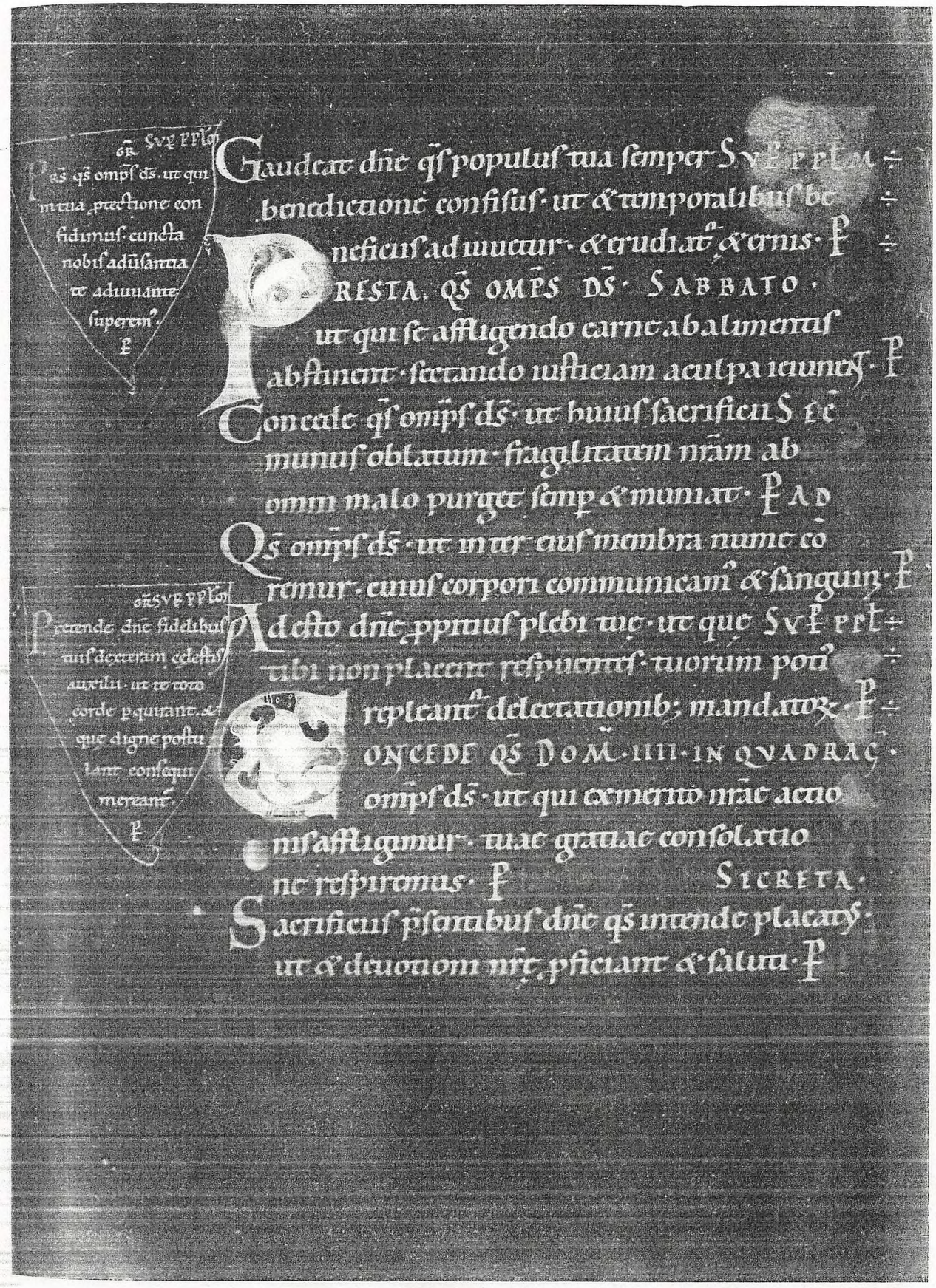

Gaudeat dñe qs populus tua semper SVPPLM ÷
benedictione confisus ut & temporalibus be ÷
neficiis adiuuetur & gradiat & omis· ℣ ÷

SECRETA. QS OMES DS· SABBATO·

Pones ut qui se affligendo carne ab alimentis
abstinent· sectando iusticiam a culpa iaceant· ℣
Concede qs omps ds· ut huius sacrificii sc
munus oblatum· fragilitatem nram ab
omni malo purget semp & muniat· ℣ AD
Qs omps ds· ut in tui membra nume co
remur· cuius corpori communicam & sanguis· ℣
Adesto dñe ppitius plebi tue· ut que SVPPLT ÷
tibi non placent respuentes· tuorum pot ÷
replcant delectationib; mandatoz· ℣ ÷

ONCEDE QS DOM·IIII·IN QUADRAG·

omps ds· ut qui exercitio nre actionis afflgimur· tue gratie consolatione respiremus· ℣

SECRETA·

Sacrificii psentibus dñe qs mundet placatus·
ut & deuotionem nre pficiant & salutem· ℣

ORATIO SUPPLEX

Pres qs omps ds· ut qui
in tua protectione con
fidimus· cuncta
nobis adūsantia
te adiuuante
superem·
℣

ORATIO SUPPLEX

Prestende dñe fidelibus
tuis deprecatam celestis
auxilii· ut te toto
corde perquirant· &
que digne postu
lant· consequi
mereantur·
℣

Alios saluos fecit · seipsum non potest saluum facere · Si
rex israel est · descendat nunc de cruce · & credimus ei ·
Confidit in deo · liberet eum nunc si uult · dixit enim ·
quia filius dei sum · Idipsum autem & latrones qui crucifixi
erant cum eo · improperabant ei · A sexta autem hora te
nebre facte sunt super uniuersam terram · usque ad horam
nonam · Et circa horam nonam clamauit ihesus uoce ma
gna dicens · Heli · heli · lema sabac
thani · Hoc est · Deus meus · deus meus · ut quid dere
liquisti me · Quidam autem illic stantes · & audientes
dicebant · Heliam uocat iste · Et continuo cucurrit
unus ex eis · & accepta spongia · impleuit aceto · & im
posuit harundini · & dabat ei bibere · Ceteri uero
dicebant · Sine · uideamus an ueniat helias · liberans
eum · Ihesus autem iterum clamans uoce magna · emisit spi
ritum · Et ecce uelum templi scissum est in duas partes a sum
mo usque deorsum · Et terra mota est · & petre scisse sunt · &
monumenta aperta sunt · & multa corpora sanctorum qui
dormierant surrexerunt · Et exeuntes de monumentis
post resurrectionem eius uenerunt in sanctam ciui
tatem · & apparuerunt multis · Centurio autem &
qui cum eo erant custodientes ihesum · uiso terremotu
& his que fiebant · timuerunt ualde dicentes ·
Vere · dei filius erat iste · Erant autem ibi multe a long
e · que secute erant ihesum a galilea · ministrantes

Vat. Lat. 13501, f. 8v

VAT. LAT.
13501
8v

N° 11.

Cassiodorus de Institutio
et regulis Monasteriorum

sapientissimum salomonem post
acceptam diuinitus sapientiam
prudentiamque multam nimis
& latitudinem cordis, quasi harē
nam maris innumerabilem
ta ut dñi testimonio nullus ei
similis raro actis temporibus
extitisse & neque posteum surrec
turus esse dicatur. illud magni
ficum dño templum extruere ca
pientem aliengenae regis tiri
archelium popocisse, Qui mis
so adse hiram filio mulieris
uiduae. quicquid diuina sapien
tia suggerente preclarum intē
plo dñi uel in sacris uasibus
moliebatur. ministerio eius ac
dispositione perficat, Siergo ille
universis regnis terre sublimior prin
cipatus & israheliticī generis nobilior
excellentiorq; progenies illaque sapien
tia diuinitus inspirata quae
cunctorum orientalium et ae
gyptiorum disciplinas et insti
tuta superabat. ne quaquam
pauperis atque alienigenae
uiri consilium dedignatur.
Recte etiam tu hiserudituS exem
plis beatissime papa castor
uerum actionabile dō tem
plum non lapidibus insensibi
libus. sed sōrum uirorum con
gregatione. nec tempore le
ex corruptibile sed aeternum
atque inexpugnabile aedifica
re disponens. uasa aiam prae
tiosissima dño cupiens conficere
re non muti auro metallo
argentiue conflata. quae postea
rex babylonis capta concubi
narum suarum ac principum
deputet uoluptati. sed anima
bus scis quae innocentiae.
iustitiae castitatis integritate
fulgentes. regem xpm in
semetipsis circumferent
commorantem. egenum me
& omni ex parte pauperrimum

Ex Libris Imperialis Monasterij S. Maximini

Vat. lat. 13025, f. 1r

VAT. LAT.
13025

1r

in excessu mentis hora sexta fuerant reuelata. Alio quoq. loco de eodem tempore in actib: apostolorum ita narratur. Petrus autem & iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam; quibus liquido comprobatur non immerito ascis apostolicis uiris has horas religiosis obsequiis consecratas. ano bis quoq. obseruari similiter oportere. Qui nisi uelut legem quadam soluere hec pietatis officia. saltim statutis temporibus adigamur. Totum diei spatium obliuione ut desidia uel occupationib; inuolutu. absq. orationis interpellatione consumimus. De uespertinis autem sacrificiis quid dicendum quę iugiter offerri etiam in ueteri testamento lege mosaica sancciuntur. holocausta enim matutina & sacrificia uespertina cunctis diebus in templo licet figura libus hostis. ex eo etiam probare possumus indesinenter oblata. quod adaiud canitur. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo eleuatio manuum mearum sacrificium uespertinū. Quod in loco de illo quoq. uero sacrificio uespertino sacrata us intelligi potest. quod uel uespere adnō saluatore cenantib; apostolis traditur. cum instituaret ecclesię sacro scā mysteria. uel quod ipse die postera sacrificium uespertinum in fine seculorū scilicet. eleuatio manuum suarum. pro salute mundi totius oblatus est patri. Quę extensio manuum eius in patibulo. satis proprie eleuatio nuncupatur. Omis enim nos in inferno iacentes. eleuauit adcelos: secundū promissionem eius sententiamq. dicentis. Cum exaltatus fuero a terra. omnia trad me ipsum. IIII.

De matutina uero sollempnitate etiam nos

Vat. Lat. 13025, f. 20r

VAT. CAT.
13025
202

&Quantum apud aegyptios praebeatur silentium

xviii Quam inlicitum sit extra mensam communem quicquam cibi potusue gustare

xviiii Quem ad modum per palestinam uel mesopotamiam cotidiana fratribus exibeant obsequia.

xx De tribus lenticulae granis

xxi De spontaneo quorundam fratrum ministerio.

xxii De aegyptiorum typo qui est super cotidianis fratrum statutus obsequiis

xxiii De oboedientia abbatis iohannis per quam usq: ad prophetiae gratiam profectus est

xxiiii De ligno arido quod idem abbas iohannes ad arbitrium senioris sui quasi ad olaram rigare non destitit.

xxv De proiecto abbate iohanne uase unico olei ad senioris imperium

xxvi Quem admodum abbas iohannes suo oboedierit seniori. adaduoluendum saxum quod neamultis quidem possibile erat moueri.

xxvii De humilitate & oboedientia abbatis pater. mutii quã impiciendo influuium paruulo filio expcepto senioris no hesitauit implere.

xxviii Quem admodũ reuelatũ sit de patre mutio opus eum abrahae fecisse & quod defuncto eidem abbati idem pater mutius inmonasterii administratione successerit.

xxviiii De oboedientia fratris qui decẽ sportas ferens publice detraxit adabbatis impenũ.

xxx De abbatis pimusi humilitate qui relicto coenobio celeberrimo cui presbiter praerat longinquum monasterium uelut incipiens susciperetur desiderio subiectionis.

Vat. Lat. 13025. f. 25v

VAT. LAT.
13025
25v

Vat. Lat. 13025. f. 37v

furt. studiis quoq: liberalibus
nonmediocriter instatutus.
Quirelictis parentibus cū admo
nasterium peruolasset. ad com
probandam mentis humilitatē
uel fidei eius ardorem. confes
tim ei a seniore preceptum est.
ut decem sportas quas necesse
non erat. publice uenderet.
ceruicibus suis onerans distra
hendas per plateas.
Adiecta conditione quā diutius
in hoc officio retineretur.
si forte eas unus pariter emere
uoluisset. non cederet. sed singil
latim eas quērentibus uenun
daret; Quod ille tota deuoti
one compleuit. & omni
confusionis uerecundia pro
nomine ac desiderio xpi calca
ta. sportas humeris suis impo
nens. pcio statuto distraxit. acpe
cuniam ad monasterium repor
tauit; Nequaquā perterritus
tam uilis & insueti officii noui
tate. nec consideratis indignita
tem rei. natalium que
splendorem. ac uenditionis
iniuriam. dum illam xpi
humilitatem quae est uera
nobilitas per oboedientiae gratu
am desiderat optinere. xxx
Cartae nos libelli modus ad
finem tendere. sed oboedien
tiae bonum quae inter ceteras
uirtutes primatum tenet.
non patitur nos eorum gesta
qui per hanc claruerunt pe
nitus silentio pterire;
Propter quod utrūq. cōgruae pe
rantes. ideo tā breuitatē quā
studiosorum desiderus atq.
utilitatibus seruientes. unū ad
hoc ponimus humilitatis exē
plum; quod nō abincipiente
sed a perfecto atq. abbate comple
tum. Non solum iuniores instru
ere. sed etiam seniores. ad
perfectam humilitatis uirtu
tem lectione sua poterit incita
re; Vidimus itaque
abbatem pinufium.
qui cum esset immanis. cenobii pr
qdē in aegypto non longe a pene fini

VAT. LAT.
13025
37v

Vat. Lat. 13025, f. 44r.

docuit quo studio mõnachar
possit assequi scientiã scripturarũ

xxxv Increpatio eiusdẽ senis cum admeam cellam nocte uenissẽ

xxxvi Descriptio heremi quę ẽ indico inq̃ anacoritę cõmorant

xxxvii Detradit nob ababbate archebio cũ instructu sedo cellis

xxxviii Quasimulationẽ cuiusdã senis abbatissimeom cũ tio sui sessẽ op'manuũ sit pulsum

xl. De pueris quidferentes adae grotantẽ ficus nondegustatis eisdẽ fame in heremo defecer.

xli. Sententia abbatis mahari de obseruantiamonahi uelta quã diutissime uicturi uelta quã cotidiemorituri

EXPLIC CAP ..

INCIPIT LIBER QUINTUS

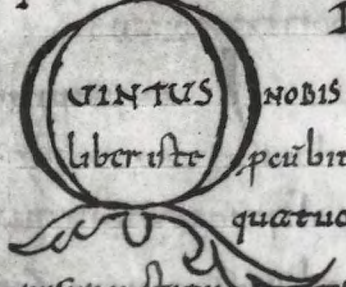

NOBIS IUUANTE DÑO
pcũbitur. Napost
quatuor libellos
quisup institu
tis monaste
riorum digesti sunt. nunc arti

De debito quod ab basarchebus manuũ suarũ operap matredis
solut

pere conluctationẽ adiuer
sus octo principalia uitia. uris
orationibus dñi confortante
disponemus. Jdẽ. primũ gastri
margiae. quod intẽpretatur
gulae concupiscentia. secundũ
fornicationis. Tertiũ filargi
riae. quod intellegitur auari
tia. uel ut ppriusexprimatur.
amor pecuniarum. Quartum
irae. quintũ. tristitiae. Sextũ
accidiae. quodẽ. anxietas siue
tedii cordis. Septimũ. cẽno
doxiae. Octauum. supbiae;
tuis ergo precibus. Obeatis
sime papa. castor. nunc im
pensius indigemus. ut primũ
naturas eorum. tam minutas
tamocultas. tamobscuras. in
uestigare condigne. deinde
causas eorundem sufficienter
exponere. Tertio. utidoneę.
curationes eorum ac remedia
possimus inferre; II.

Quarum passionũ causę. quem
admodum cũpatefactę fuerint
traditionibus seniorum. ab

VAT. LAT.
13025
44R

est enim saturum uentrem pugnas interioris hominis experire. nec bellis robustioribus adtemptari dignum. eum qui potest deici leuiori conflictu. XCIIII

Primaergo nobis est gulae calcanda concupiscentia. & eousque extenuenda mens. non solum ieiuniis. uerum etiam uigiliis. lectioni quoque. & crebra conpunctione cordis. in quibus forsitan uel in lusum. uel uectam remi niscitur ingemiscens. nunc horrore uitiorum. nunc desiderio profectionis. & integritatis accensa. donec eiusmodi curis ac meditationibus occupata. pariter ac possessa. ipsius cibi refectionem. non tam iocunditate concessam. quam oneris uice sibi inpositam recognoscat. magisque eam necessariam corpori. quã desiderabilem animae sentiat adtributã.

Quo studio mentis & iugi conpunctione detenti. lasciui am carnis quae fotu escarũ uehementius insolescit. & aculeos eius noxios retundimus. atque fornacem corporis nri. quae regebabylonio occasiones peccatorum. & uitia nobis iugiter subministrante succenditur. quibus naptae & picis uice acrius exuramur. ubertate lacrimarum & fletu cordis poterimus extinguere. donec dī gratia spũ roris sui in cordibus nris insibilante. aestus carnalis concupiscentiae pẽnitus uale ant consopiri. Haec est igitur nobis prima contentio. haec nrã uel ut in olim piacis certaminibus prima probata. gulae uentris que concupiscentiam desiderio conpunctionis extinguere. Ob quod ciborum non solum superfluus cõdẽnitus

Vat. Lat. 13025. f. 49v

VAT. LAT.
1302
49v

Vat. lat. 13025, f. 73v

ciat cor da fratrum suorum
sicut & ipse timore pterrit
est. hoc testimonio quid
melius quid euidentius que
so. nonne manifeste mauult
cos scripturarum professionis hu
ius nec initium sibi & usur
pare. Nec nomen quo exhor
tationis exemplo corrupti
& iam alios a beuangelica p
fectione reuocare et infide
li infirmare terrore. Iubetur itaque eis ut discedentes
pugnā. reuertantur in do
mum suam. quia non potest
quisquam duplici corde bella
dñi preliari. Vir enim du
plex animo. inconstans est
in omnibus uiis suis. & co gi
tant sec secundum illam
euangelii parabolam cum
qui cum decem milibus
uenire non posse con
fligere. Adhuc eo longe
posito. postulat pacem
id est initium quidē renun
tiationis arripiant.
Potius quam tepide cam

post exsequentes maiori
discrimine sem & ipsos inuol
uant. Melius est enim non
uouere quam uouere et non
adtendere. Pulcre autem
hic cum decim milibus & ille
cum uiginti milibus uenire
describitur. Amplior enim
impugnantium. nostrorum
numerus est quam uir tu
tum pnobis dimicantium.
Nemo autē potest dō seruire
& māmone. Nec potest qui
manum suam ponens sup
aratrum & respiciens retro
apte regno dī.

[xxvi] Hinc ergo occasionem auaritiae pristinae sibi & in
tromittere quadam scrip
turę scie auctoritate co
nantur. qua uitiosi ouin
tellectu interpretantes.
apostoli uim o dñi sententiam corrumpere. atque
ad suum desiderium gestiunt depraua re. Non suā
uitam uel intellectum
scripturarum sensui coap

cū eo qui cū uiginti milib;
uenit — ad se

VAT. LAT.
13027

73v

iterata prece deposceret. dicens.
Et topera manuum nostrarum
dirige super nos. et opus manuū
nostrarū dirige. Et rursum.
Confirma dñe hoc quod operatus
es in nobis. XV.

Ideoq: si ad ueram consumma
tionem uirtutum uolumus
affectu et opere peruenire. il
lis debemus adquiescere ma
gistris. ac ducibus. qui hanc
non uani loqua disputatione
somniantes. sed re atq:
experimentis adprae hen
dentes. nos quoq; docere.
atq: ad eam dirigere simili
ter possunt. et uiam quem ad
modum perueniamus ad eam.
certissimo tramite demonstra
re. Quisq: ad hanc se fi de
potius peruenisse quam labo
rum merito tefrabantur.
Quibus etiam hoc precipuum
sui cordis adquisita puritas
conferebat. ut magis magisq;
se deprimi peccatis agnosce
rent. Tanta namq: in eis dolo
rum compunctio per dies sin
gulos agebatur. quanta
puritas animi profecisset.
Qui rapiebantur iugiter in amore cor
de suspiria. coq; se metipsos
senserunt nequaquam posse de
lictorum neuos ac macularū de
uitare. quę eis per multipli
ces cogitationum minutias
irrebantur. et idcirco fuisse
rę utilia stipendia non operū
sperare se merito. sed miseda
dñi proclamabant. Nihil
sibi de tanta circumspectio
ne cordis aliorum compa
ratione donantes. quippe
qui hanc ipsam ñ suę induc
trię. sed diuinae graę asseri
bebant. Nec blandientes
sibi de inferiorum ac tepido
rum negligentia. sed con
templatione potius illorum.
quos uere peccato carere.
atq: in regno cęlorum ętna
iam beatitudine pfruino
uerant. humilitate ppetuā
conquirebant. atq: ita con
sideratione hac. et elatio
nis ruinam pariter declina

Vat. lat. 1302.5. f. 110r.

VAT. LAT.
13025
110 r

·De inspiratione infontē :·

Et tunc stans cū lumine inspirat sacerdos in aquā & dicat · Descendat in hanc plenitudinē fontis uirtus spūs tui · non immodū crucis · sed in figurā istā · Ψ · ista figura significat · ALFA · & Ω · alfa · & ω est grecū · in latina dicitur · initiū · & finis · & dns est initiū & finis · Tunc erat initiū & finis · quando creauit caelū & terrā · & de terra creauit hominē ad imaginē suā · & inspirauit in faciem ei spiraculū uitae · & factus ē homo in animam uiuentē · & fuit initiū quando uenit gabriel archangelus ad mariā uirginē · & dixit ad eam · Aue maria gratia plena dns tecū · & item · Spūs scūs sup ueniet in te & uirtus altissimi obūbrabit tibi · Et ille ē finis · quado dicebat · siquis crediderit & baptizatus fuerit non gustabit mortē in aeternū · & itē · qui p seuerauerit in bonis operib; usq: in finē hic saluus erit ·

·De crisma cuē mittit in aquā :·

Tunc mittit sacerdos crismā in fontē · in nomine patris · & filii · & spūs scī paracliti · Ut pater · & filius · & spūs scs paracletus scificet · & fecundet fontē · quia ipse dixit ad discipulos suos · quia sine me nihil potestis facere · & itē · Si quid petieritis patrē in nomine meo dabit uobis · Et te fecundus ē fons · & pariat fructū · in remissionē peccatoꝝ · in quacūq: aetate ē · siue in senectute · siue in infantia · spūs scs inuisibilis par

Vat. Pal. lat. 294, f. 115r

PAL. LAT. 294
115R

EXPOSITIO Athanasii. De fide

Quicumq; uult saluus esse ante oma
opus est ut teneat catholica fide
Hic beatus athanasius liberu arbitriu po
suit. sicut dicit in psalmo. Quis est ho
mo qui uult uitā. & reliqua
In euangelio ipsa ueritas dicit. Qui uult post me uenire
Similiter & hic. quicūq; uult saluus ee. Nam dicit uelis.
aut non. saluus eris. sed quicūq; uult. Quia dns omps
nullū hominē inuitū aut coactū trahit ad fidē. nisi qui
sua ppria uoluntate uult uenire ad fidē. Sed quicūq; uult
saluus esse in corpore uel in anima. illi necesse est ut teneat ca
tholicā fidē. quia ante omne opus necesse est ut fides p̄cedat
ante omne operatione. ante omnē inchoatione. ante ome prin
cipiū. unicuiq; opusē. ut teneat catholica fidē. Dicente apl̄o
Sine fide impossibile est placere dō. Vnde et alacue p̄phetaan
ustus sum ex fide uiuit. Catholica. greecus sermo est. latine
interpretat generalis siue uniuersalis. Generalis pter ad omes
homines. uniuersalis. quia p uniuersu orbē est diffusa
Fides. e credulitas. quia uera credimus. id quod nequaqua
uidere ualemus. Vnde apl̄s dicit. Fides est sperandarum
substantia rerū. argumentū non apparentū. Dicitur naq;
fides. eo quod fit int dm et hominē. Ista fidē. Ista credu
litate. Ante omnia nobis est opus tenere. quia fides funda
mentū e omniū uirtutū. & prius edificemus fidē que
e fundamentū. et supea ceteras uirtutes. Quā nisi quisque
integrā inuiolatāq; seruauerit. absq; dubio in̄ternū peribit
Quā ide quā fidē. Quisq; idē unusquisq;. Integrā ide plenam.

Vat. Pal. lat. 294, f. 123r

PAL. LAT. 294
123R

rt consignata · illa mrcrs nobis adño rtconprnsabitur
quam ipsr promisit · quod oculus non uidit · nrc auris
audiuit · nrc in cor hominis ascendit · quæ p̄ parauit ds̄
his qui diligunt eum :- De Orat̄ Dominica ; Fde Symbol·
Commonendi sunt fidrles utgeneraliter oms̄ a minimo
usq: ad maximū orationr̄ dominicā · & symbolum dis
cant & dicendū eis quod in his duabus sententiis omne
fidei xp̄ianę fundamentū incumbit · & nisi quis has du
as sententias & memoriter tenuerit · & extoto corde cre
diderit · & in oratione se pissime frequentauerit catho
licus esse non potest · Constituū namque ē ut nullus
crismet̄ nrq: baptizetur · nrq: a lauacro fontis alium
suscipiat · nrq: coram epo ad confirmandū qūlibet
tentat nisi symbolū & orationē dominicā · memoriē
tenuerit exceptis his quos ad loquendum ætas minime
perduxit ; De Oracione :-
Dicendum illis ut singulis diebus; qui amplius non potest ·
saltem duabus uicibus oret mane scilicet & uespere · di
cens symbolum suū orationē dominicā · siue quipias
mas time · miserere mei uel etiā ds̄ propitius esto mihi
peccatori · & do gratias agens pro cotidianę uitæ cō
meatibus & quia se ad imaginē suam · creare dignatus sit ·
& a pecodib; seruare · His ac his & solo do creatori suo
ad orato · scōs inuocet · ut prose inter cetera ad mai
tatē diuinam dignent̄ · hæc faciant quibus basilicæ loc'
ppter̄ in basilica · qui uero intrinsece · aut pro qualibet
occasione in siluis · aut in agris · est ubi cūq: cū ipsa ho
ra matutina uel uespertina inuenerit sic faciat sciat

Vat. Pal. lat. 294, f. 81r

PAL. LAT. 241
812

mrar · lra & clericalis ordo sprcialiꝫ modo elrctus ē admi
nistrandū dō in utro dī tabrrnaculo · qđ ē xrcta p̄ sensus
srruant ei dir ac noctr intr̄ plo sc̄o ei' · ut sint populo in
his quæ ad dm̄ prrtinrnt · ut offrrant dō dona & sacrifitia
p̄ sua & populi ignorantia ut iudicrnt int̄ iustū & i iustū ·
& discrrnant int̄ sc̄m & p̄fanū · int̄ pollutū · & mundū · do
crant q: populū dī omia lrgitima ei' & p̄crpta quæ manda
urrat adros; DE TONSVRA CLERICORVM:-

Tonsura ecclrsiastici usus anaz̄arris nisi fallor rxosta rst. qui primū crimr srruato drnuo post unæ magnæ contri
mrntia druotionr cō plrta capud radrbant · & capillos in
ignr sacrifitii ponrbant · scilic& ut p̄fectionē dr
uotionis suæ dño consrcrarrnt · horū rrgo rxrmplis usus ab
aplis introductus ē in rcclrsiā · nā hanc dictus sunt sci fi
cati · iubrntr dño rzrchirlr p̄phrta · tu fili hominis · su
mr tibi gladiū acutū · & ducrs p̄ capud tuū · & barbā uidr
licrt · quia turs drsacrr dotali gnrrr · Thiarā rni apud ur
trrs constituebat in capitr sacrrdotū · hæc rx bysso con
fecta rotunda rrat quasi sprra mrdia · & hoc significat
impassr capitis tonsa · Sunt quoq: quidā doctorū qui
adsrruunt diurrsas ob causas prrtrum aplm · hunc rritū pri
mū sumpsisse · primū · ut formā & similitudinē xpi in
capitr grstarr · dū pro rrdrptionr nra crucis patibulū
subiturus anrfanda grntr iudrorū · acutis spinarū aculris
crudrlitrr coronarrt · 2 rrndr ut sacrrdotrs urtrrs · & no
ui trstamrnti · in tonsura & habitu discrrnrrrt · postremo
ut idem aplis suiq: succrssorrs · & srqui prdrs ridiculo sū
gannaturr ludibriū · in populo ramano postarrnt · quod

inorpr

Vat. Pal. lat. 294, f. 102v

PAL. LAT. 2944
102

DOMINICA SCA AOLATERANIS.
SIQUINTIA SCI HUGILI SICDM MARCUM.

IN ILLO TEMPORE

AL IA MAG OA
lene. et maria iaco
b. et salome eme
runt aromata ut
uenientes ungue
rent ihm. Et ual. de mane una sabbatorum ue
niunt ad monumentum. orto iam sole. Et dicebant ad in
uicē Quis revolvet nobis lapidē ab hostio monumēti. Et respi
cientes uident revolutum lapidē. erat quippe magnus valde. Et
introeuntes in monumentum. uidēt iuuenē sedentē in dextris co
opertū stola candida. et obstupuerunt. Quidicit illis Nolite ex
pauescere. Ihm quaritis nazarenum crucifixū. surrexit. non est hic
Ecce locus ubi posuerūt eū. Sed ite. dicite discipulis eius et petro
quia precedet uos in galileā. Ibi eum videbitis. sicut dixit uobis

REG. Lat. 15
61v (62)

ARCH.FOT.B.A.V. REGIN.LAT. 15 f. 61r.

SABBATO SCO PASCHAE SEQUENTI

SCHM ANGELII SECUNDUM MATHEUM

ESPERE AUTEM SABBATI QUAE
lucescit in prima sabbati uenit
maria magdalene et altera maria
uidere sepulchrum Et ecce terre
motus factus est magnus Angelus au
tem dni descendit de celo Et accedens re
uoluit lapidem et sedebat supeum Erat autem aspectus eius
sicut fulgur et uestimenta eius sicut nix Prae timore au
tem eius exterriti sunt custodes et facti sunt uelut mortui
Respondens autem angelus dixit mulieribus Nolite
timere uos Scio enim quod ihm qui crucifixus est que
ritis Non est hic Surrexit enim sicut dixit Venite et
uidete locum ubi positus erat dns Et cito euntes dicite
discipulis eius quia surrexit Et ecce precedet uos
in galileam Ibi eum uidebitis ecce predixi uobis

REG. LAT. 15
617 (62)

Ꝟ

Sed dicdii flãmę trepidant rotantes
Vertice fumum. torqueres. Mire expressit affectum hominis circa ignẽ discurrentis fumoq. caput
Vt tamen noris quibus aduoceris ophilli noueris adq. festinantem Ipsi ministri mei qui circa ignẽ currunt.
Gaudius idus tibi sunt agendę fdico celebrande significat idibus aprilis natalẽ diei mecenatis
Qui die aprilis dictus ẽ at to thc. ἀφροδιτη hoc ẽ aueneria uoluptate.
diudit qui aduenerias res vo mense cuncta animalia excitantur.
findit aprilẽ;
Iure sollemnis mihi sanctior que Iste dies scilicet apt. qua fuit mecenas natus.
Pene natali ppo. quod ex hac Nocte auide ex supra cditionẽ nram appetere conuenit
die qui multa beneficia prestat. phetontis. et bellorophontis ꝓ vo nunc̃ exemplo.
Luce mecenas mi affluentes Sequid supra appetamus filius solis phetontem terret nos.
ducit qui cum a filio patre suo impetrasset ut ei mitteret in currum
Ordinat annos. suum regere. cuncta uelocitate. cui ille ut pene eorum
quenda pueri ophilli eclum exornaret. et quia ultra mdum poterat fulmina
tus est aio uc.
Telephum quem tu petis occupauit
mediocritatis
Non tue sortis iuuenem puella
datiuus pauc
Dium es. a lasciua. tenerq; grata
amoris uinculo
Compede unctum.
suo curulo fulminatus Sfilius solis
Terrę ambustus phetontis auaras
uelox
Spes. et exemplum graue pbet ales
equus
Pegasius terrenum equitem grauatus Inconsecta cimeria dum reuertere cur
bellorophontes uictor pegaseo equo residens audacia
Bellorophontem. mentis ex agreatus est ut pote qui contra
tibi conuenit ri uictor extiterat. Sed cum iam aeris tri
Semper ut te digna sequare. et ultra. nem ꝑ theris penetrasset. bellorophontem terra
respiciens et excerens bratus occidit. Pegasius uero
in ẽ sidera receptus est.
Quã licet sperare nefas putando
ophilli soror
Disparem uetes. age. iam meos
Ostendit se iã quoscere ab amoribus ut supra dictũ ẽ grate grauat
finis amorum.
aduerbialiter
Non enim post hac alia calebo
uincor
femina. condisce modos amanda
Voce quos reddas. minuentur atre cantando siquos
Carmine curę. Hac ode allo quẽ uirgin quenda mercatorẽ ꝙ exhortabat ab eo sibi dari

unum. cũ ipse nollet dare et unguentũ. Simul ꝙ describit ei pertinere ueris quando hirundines creant

ad unguenta ẽficienda. et calor ꝓ uocat hominẽ ad bibendũ u i n u r r r

Vat. Reg. lat. 1703, fol. 56r

BIBLIOTECA
REG. LAT. 1703
56 R
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZ.
Città del Vaticano

Silvia Valli, Melodien aus mal. Horaz-Hss. (Monumenta monodica medii aevi. Subsidia 3 (2002)

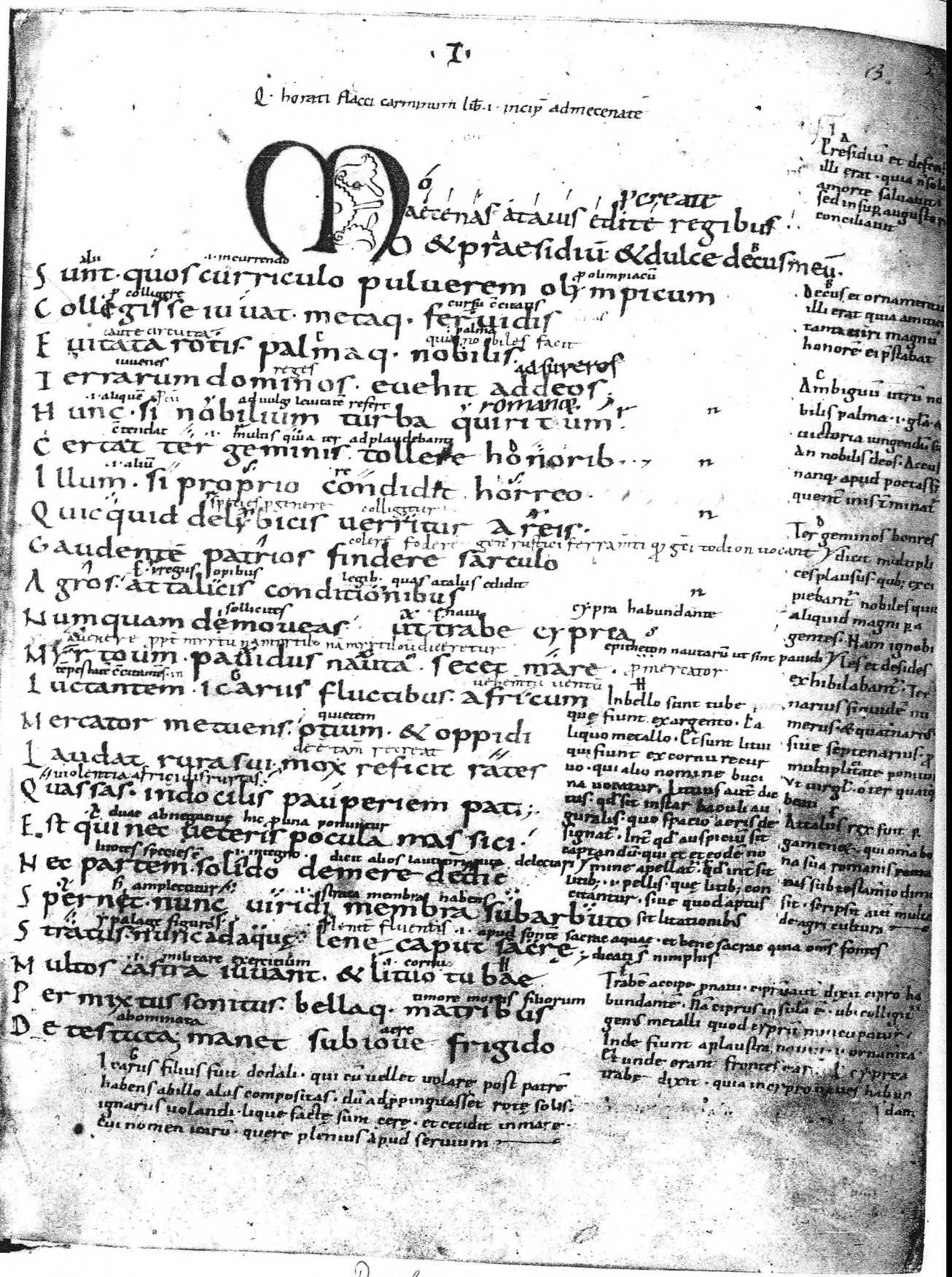

Reg. lat.

Abb. 47 VAT 1703, fol. 3r (25 x 19 cm)

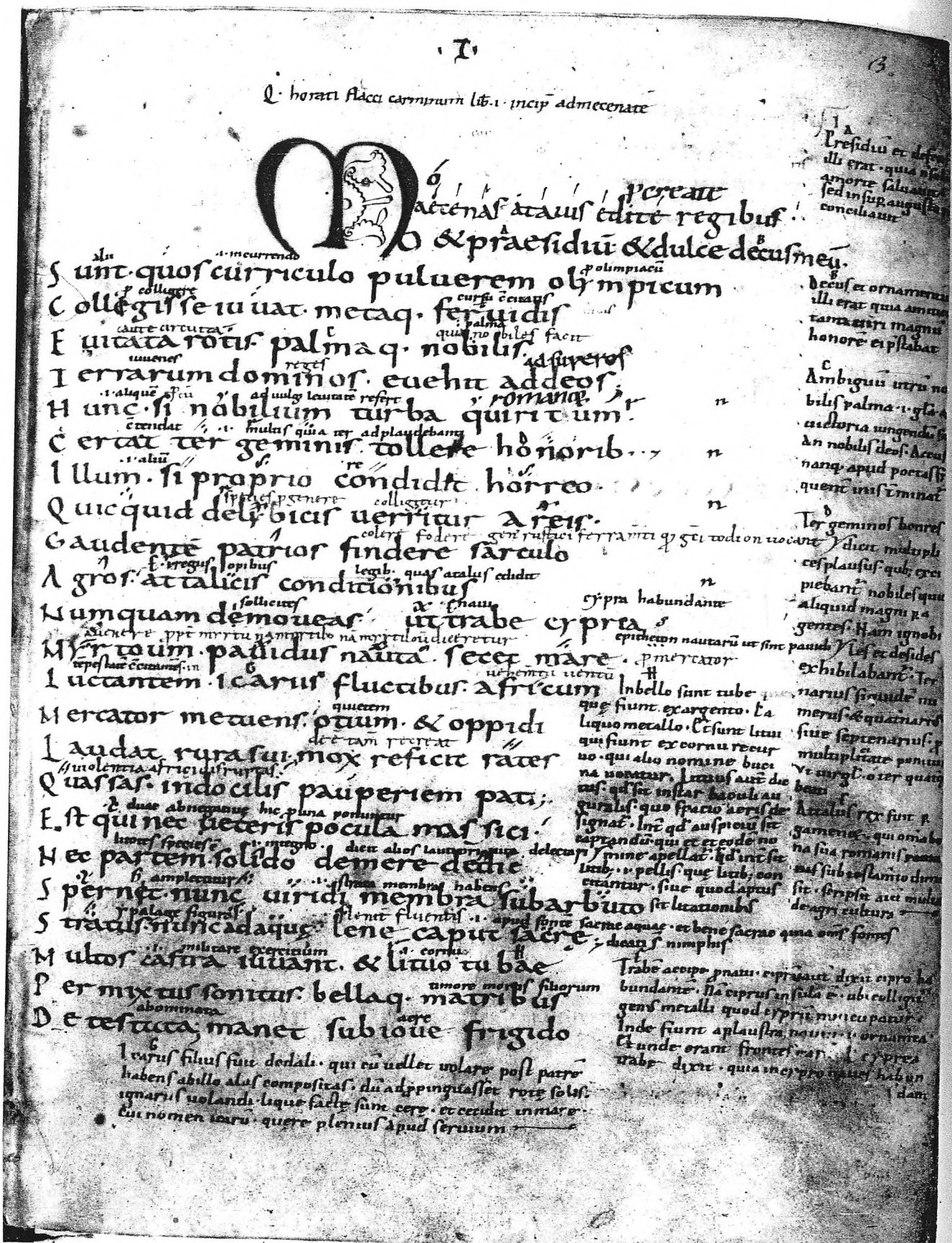

Reg. lat.

47 VAT 1703, fol. 3r (25 x 19 cm)

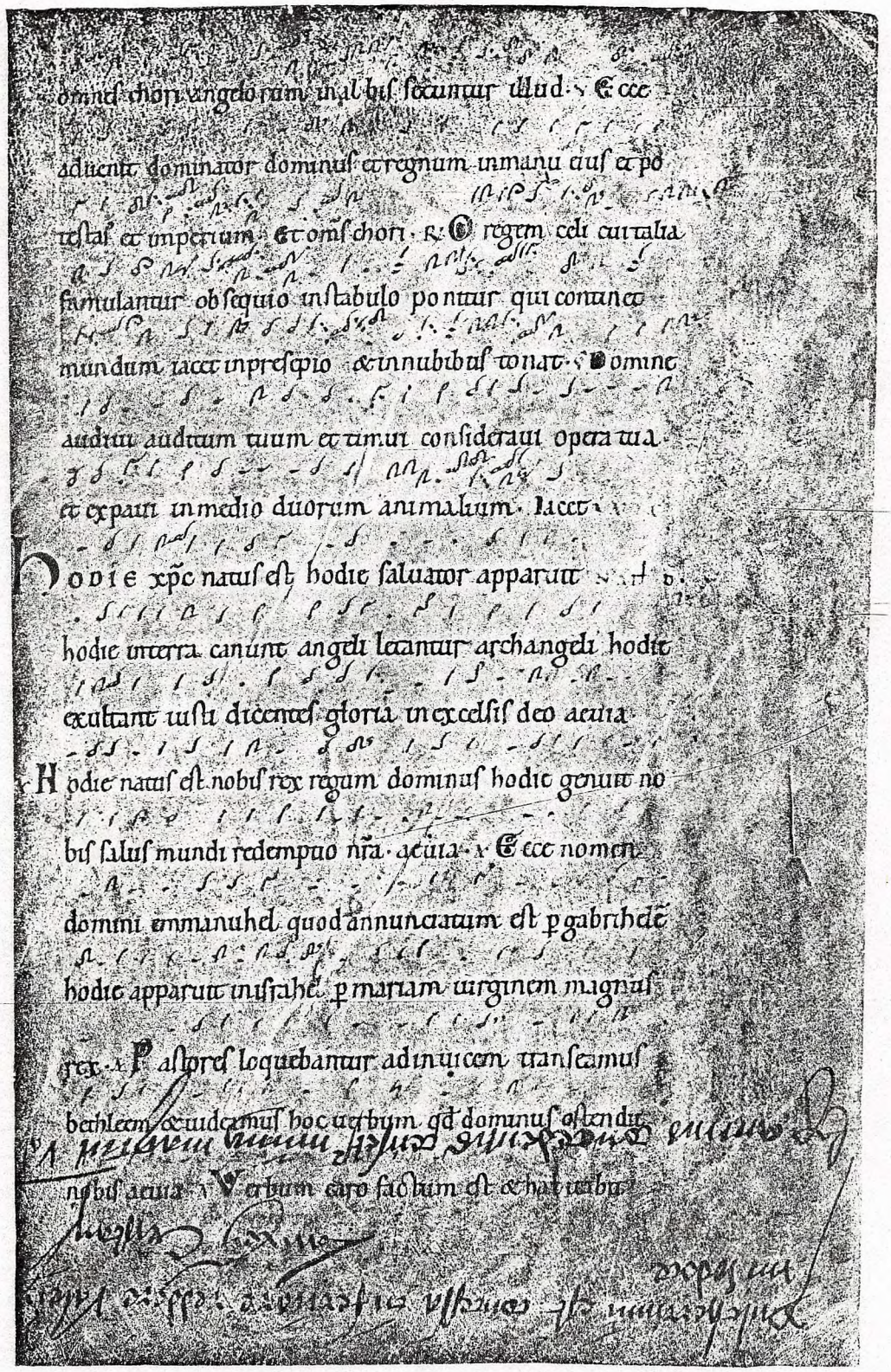

Val. lat.

200. Palat. 924, f. Iv. Sec. XII in.

Bannister, Mon. vaticani di paleogr. musicale latina
Tav. 35a

E. M. Bannister, Monumenti vaticani di paleografia musicale latina,
Codices e Vaticanis selecti 12 (1913)

Tav. 35

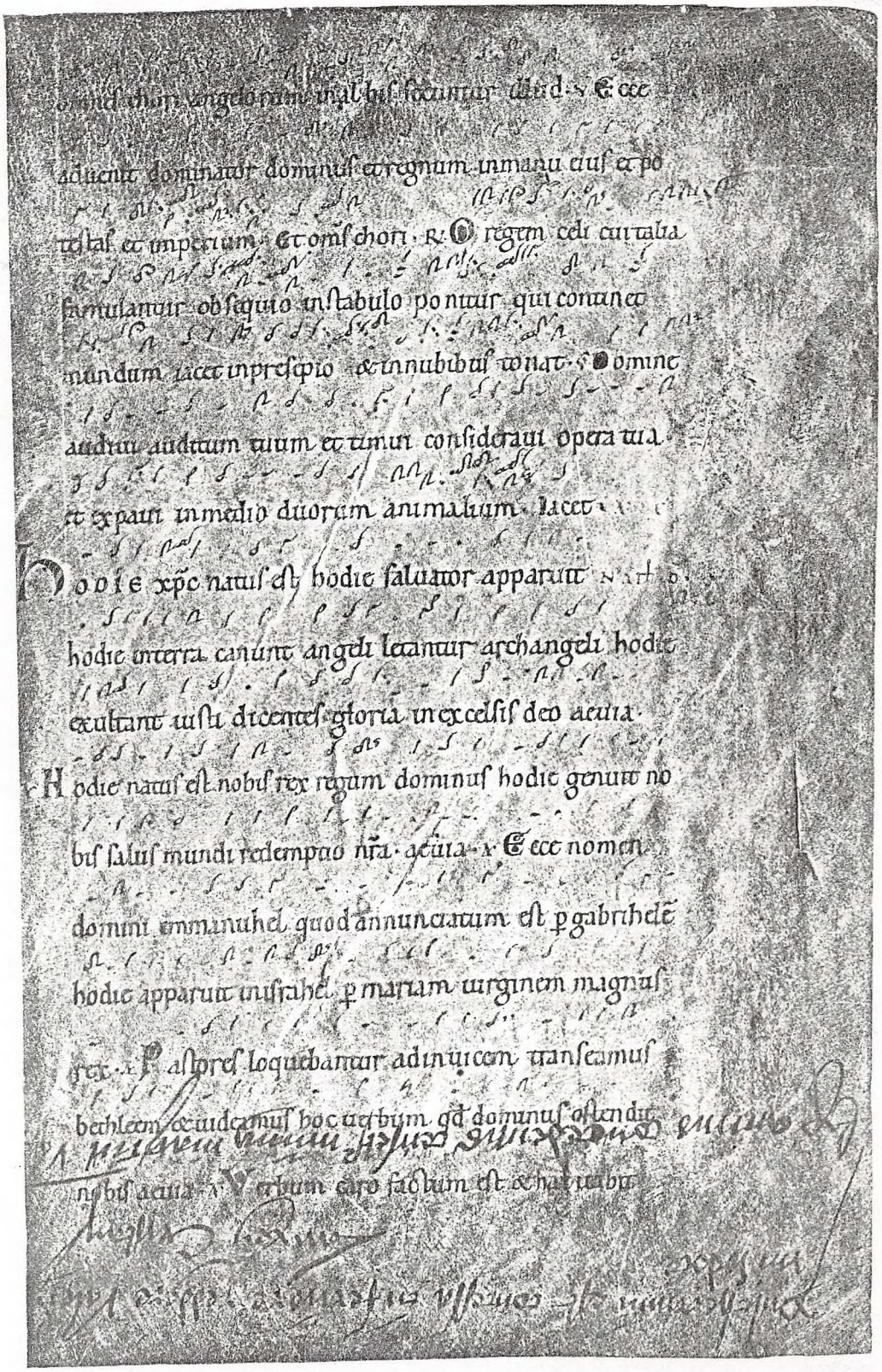

200. Palat. 924, f. Iv. Sec. XII in.

Textbd. S. 68

Codex c. XV

aus beiden Vorsatzblättern (ff. I + 264)

Antiphonarfragmente 20,5 × 13,5 cm

Pauper habere cibum meruit quoq; nudus amictum
Inuenit hic semper: quae bona quisque cupit
Consultum tribus generaliter omnibus unum
Quupopuli pateres tot pia rite deus
Hec tibi uota diu domino tribuente sit
Atque futura micet lucidiore die

XVI AD HILARIVM

Lux sincera animi semper mihi dulcis hilari
Quamuis absente quem mea cura uidet
Cuius honestus amor tantum mea corda repleuit
Vt sine te nunquam mitte uacante loquar
Versibus exiguis mandamus uota salutis
Quae dedit affectus sint tibi cara precor

XVII DE BEATE CHARE ET EPO CVI LEVARET INCVRIAM

Curriculi genus memorat quod gallia reclam
Molliter incedens orbita sulcat humum
Exiliens duplici ungo uolat axe citato
Atque mouet rapidas uincta quadriga rotas
Huc ego dum famulans comitatu iungor eodem
Et mea membra cito dum uehierentur equo
Pontificis que sacri baste chlamyde actus honore
Comprendente manu raptus in axe leuor
Qualiter inplumes fetus pia mater hirundo
Confouet et placide pennula tensa tegit
Sic bonitate potens affectu diues opima
Hunc pprium pastor molle sedile locat
Nec solum amplectens piamens sed diligit omis
Inde magis populis unicus exstat amor

XVIII ALCIMO ADEVNDE DE OPVSCVLIS SVIS.

Ardua suscepi mussis epigrammata charis
Atque coturnato uerba rotata sopho
Per currens tumido spumantia carmina uersu
Credidi inundoso medare uela freto
Plana pcellosos ructauit pagina fluctus
Et uelut oceanas fonte redit aquas.

Vat. Pal. lat. 1718, p. 40

PAL. LAT. 1418

oña plena tamen ꝛe redeunde nitent.

AD GREGORIUM epm̃ PIRRI AUCTORE SUA.

Venit ad egrotum medicum uor alma gregori
urbe ex toronica du cu borur æ oro
Concipite presbitero rectante leone sereno.
urem ut mar q̃ sunt ubi festa pu
Tum faceor morbi graue debilitate laborans.
febre calens sũma iam rigor imus eram
hunc fragilinumiũ foralanguore redactu.
ualassa leuans haltus aegere rat.
Ibat anhelanta uapor aridus ora purens
ibat abartanus flatilis aura quoquens.
feruor eram totus tristis rogus igne camunus
febris & infebris stabat apta patens.
Donec cristus opem sudore undante refudit
feruidus & gelidas ignis abegit aquas.
Reddtus istipat̃ alme salutto salutta
auxiliuꝫ exilisis rogo pastor ouu.

AD EUS PRO CAUSA ABBATISSE.

Repsit quale nefas utrapia saepsynaxi
nconsutæ dolor rũpere uerba uæus.
Quale nec ante oculos patulas neq pollut aures.
nec facerent utio qui sua fana colunt.
Tutam̃ alme pater pcatis amore labora
ut sacer antistes culmina cui habes.
Ynde ẽpsentes martanũ utempore sacrũ.
cursibus atq; fide salutas opem.

EPISTULA PRO EABEO RE.

Commendans humilitatẽ meã copiosissime iuãe dulce,
dulcedini & mitissime dominationi suggero ut causa
uniuersalis ecclesiae talẽ uos habens basidẽ ut nullus
uentorũ turbo succlinans nulla pcellarũ propellens
congeries possit ubi inuenire qd̃ quatiat aut qd̃ labe
facte repperiat incausa qua conseruus meus prb̃ p
sentiũ portitor aduor pro singulari p̃sidio confidens

Foccurrit.

Vat. Pal. lat. 1718, p. 150

PAL. LAT. 1718

Vat. Lat. lat. 586, f. 74r

sordescat. Beatus au
gustin̄ de talib. horri
bilē pfert sententiā
dicens. Nemo te post
mostē tuā fidelit̄ redi
mit. quia tu te redime
re noluisti. Si aut̄ ille
fur t latro uulneratus
elabit̄. et expectatione
mostis desperat̄ putat̄.
atq; rēcaluari se myste
riis sacrosēis habitu
corporis et uoluntate
pię mentis depcat̄. dō
q; et sacerdotu uita eo
mitt cēndationē et
fratrib. debis qui inpati
bulis suspendunt̄ p suis
sceleribus post confessio
nē dō pactā utrū cada
uera illox ad ęccl̄as defe
renda sint. et oblationes
p eis offerendę et missę
celebrandę. annon. Quib.
respondem̄. Si omīb.
de peccatis suis purā con
fessionē agentib. et digne
pęnitentib. cōmunio in
fine sēdm canonicū ius
sū danda ē. cur canones
eis qui p peccatis suis poe
nā extremā p̄soluunt

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 586
7/417
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

cauda ariolandi ce dinos
citur · qua supplementu
catholice legis ·

xxviii · Ut nullus xpianus dum
sca loca preueremia pen
et · alicunus publice pp
testatis banno ibidē con
stringat ·

Ex eodē cōit · cui imēsun
henricus rex cap iii ·

Precipim nāq ut nullus
xpianus preueremia
sectam petendo ibiq
manendo indeq uertēn
do · alicunus publice po
testatis banno ibidē con
stringat · ne forte dū ad

Vat. Pal. Lat. 586, fol. 90v

PAL LA: 586
90v

quomodo crapula et
ebrietas: sicut aut dñs
in euangelio. Videte
ne grauent corda uŕa
in crapula et ebrietate.
7 Vt malū ebrietatis
omnino uitetur.

ex decr Eutichiane pp. cap viii.

Magnum malū ebri
etatis. unde omia
uicia pullulant: xpia
nis modis omnib. cauere
pcipimus. Qui aut hoc
uitare noluerit. excō
municandū ee decretum:
usq. adcongruā emenda

nimis incumbere. sed
consideretur sententiā
dñi dicentis. Attendite
ne grauent corda uŕa
in crapula et ebrietate.
Moderate eñi cibū et necess
sariū sumptū sumant.
ut iuxta aplm sobrii sint
et parati adseruicū dñi. 7

ii.

De eadem re.

iiii.

Vt sobrietatē sacerdo
tes teneant: et hanc
habendā fidelib. pdicent.
quia ñ potest libere so
brietatē pdicare: quise

ex cēciliola billonensi cap. x.

vi.

ex eodem cap. xliii.

vii.

Incanon
aplox. tt
xl ii.

Vat. Pal. lat. 586, fol. 91v

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 586
91v
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
©BAV Città del Vaticano

Vat. Pal. lat. 586, f. 92r

mero usq. adalienatu
onē mentis ingurgitat.
Hoc et decomessationib;
et ceteris pestib. adgastri
marīā pmentabus ob
seruandū ē;

V. De eadem re.

Epūs pbr aut diacon'.
alīq; atq; ebrietatī deser
uiens: aut desinat. aut
ceste dam_net. Subdia
con' aut lector aut can
tū epulis imē debeant

Opostet epm modera
tis epulis contentū ee.
suosq. conuiuas adcome
dendū et potandū n̄ur
gere: quinpotius semp
sobrietatis pbeat exēplū.
Remouentē ab eius conui
uio cuncta turpitudinis
argumenta. n̄ ludicra
spectacula. n̄ acromatū
uaniloquia. n̄ fatorum

[ex decr Eusebii pp. cap x.

Incanone
apto. titulo
xl ii.

deer
usde.
p viii.

PAL. LAT. 585
92 r

tor. similia faciens: aut
definat. aut cōmuni
one priuet. Similiter
cuā laicus;

VI. De eadem re.

Si quis epūs. aut aliquis
ordinatus inēsuetudine
ebriosus fuerit: aut de
finat. aut deponatur;

VII. Quales conuiuę sacerdo

stultiloquia. nīscurrilia
admittant pūstigia. Ās
sint pegrini. ac pauperes.
et debiles: qui de sacerdo
tali mensa xp̄m benedi
centes. benedictionem pa
piant. Recitet sacra lec
tio. subsequat unus uocis
exhostatio. ut nō tantum
corporali cibo: immo uerbi

iii.

cēciliola
llonensi
p̄. x.

Ex eodem
Cap̄ xl iii.

Vat. Pal. lat. 586, f. 92r

infans oppressus fuerit. proximos xl dies ut supra penitеat. Postea uero quinquennium expleat. De patre & matre. qui filios suos apud se mortuos inuenerint.

lviii. Excomunicat. Parisiensi. cap 9.

De infantib; aut qui mortui inuenium cū patre & matre. et non apparet utrū a patre aut matre occisus sit ipse infans tsuffocatus: an p pria morte defunctus. non debent inde securi esse. nec sine penitentia ipsi parentes se deliquisse. Quod manci rano concilio cōprobatur.

Quidā aut trium annorū penitentiā horū iudicant ee debere. quorū unum exhis exigat inpane et aqua. atq; se ab omni luxuria tē pr̄ penitentie suae custodiat. Forsū fecerint.

De illis femminis que ab

lx.

Siqua mulier aborsū fecerit uoluntarie. tribus annis poenitеat.

Cx penitentiali Romano.

lvii. Excerpt. Magu tiensi. Capi

Vat. Pal. Lat. 586, f. 140r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT 586
1402
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

14

Arch. 14

Vat. Pal. lat. 586, f. 230r

INCIPIT LIBER XX ms

quispeculationū lib
uocatur · Speculatur
cū dep̄uidentia et p̄
destinatione diuina · et
de aduentu antichristi ·
de cruciatibus: · de resur
rectione · de die iudicii ·
de infernalib, penis ·
de felicitate ppetuę uitę ·
Qd animę humanę · mī
cęteras creaturas abim

p̄sumentes affirmant ·
q̄si naturae cōsequentia
seruiente · sed dicamus
corpus tamū p̄ congressū
copulā seminari · diu
iudicio coagulari in
uulua · et fingi atq; for
mari · formato iā cor
pore · animā creari ·
et infundi · ut uiuat
interior homo exanima
cōtans et corpore · egre

PAL. LAT. 586
230R

dio hominē creatē;

Augustin. duae.

ANIMAS HOMINVM
ñ ēē dicam abintuo
imēgeras intel
lectuales naturas. nec
semel creatas utorigt
nis fingit. neq; cū cor
porib; pcreatū semina
ri. sīc lucaferiani ecci
rllus etaliq; latinox.

diatiq. unus ex utero.
plen substantia? Creati
onē uero animę. solū
creatorē omniū nosse;

Qđ duę animę ñ sint in
uno homine ut quidā
dicunt. s; una tantū.

Nonduas animas ēē
dicam inuno homine.
sicuti quidā iacob. etalii

Aug.

Vat. Pal. Lat. 586, f. 230r

dat flāma illius incen
dii· quēadmodū nec
unda diluuii· Talia
quippe illis cē corpo
ra· ut illucsint ubi cē
uoluer̄· Sed inhęc ignē
cē flagrationis illius pa
tescent inmortales atq;
incorruptibiles facturi
uuorū triū corruptibi
lia corpora atq; mortā
lia incamino ardenta
inlesa uuere ñpotuer̄;

In di nomine ego Aribo mogon
tine sedis archiepūs quāuis indign̄.
eū ceteris cēpiscb· nrīs. et coepis·
Burchardo uuormatiensē. Werin
hario argentino. Brunone augu
stensi· Eberhardo babenbergensi.
Meginhardo. Wireburgensi. sȳno
dū in Saleguntstat ēdiximꝰ. anno
dnice incarnat̄. xi. xxiii. Indict̄
ii id aug̃. Anno aut̄ domni
Henrici sedi regnantis xxi. Im
perii uero. vi. quarti· eū cōmu
ni cēsacrū pdictorū cēsilio. atq; con
timoda dumorū offi
atq; sȳnodalium legū cōpo
differ̄et disparilitas
larium cōsuetudinū ho
redigeret· munū.
conuentu seō
dubia capitū discorda
dirimit· atq; mutuā
esset· Ideoq;

Vat. Pal. lat. 586, f. 277v

PAL. LAT. 586
277v

E. Preposito. Assūpta cruce. abnegatis omībus dm̄ consequenti. E. p̄ces deuotas in xp̄o. Quando q̄dē dī prouidentia sic disponente tuę protectionis cura inme uigilat non minima. seder aliqua ca lumpnarū mearū q̄a plures sunt [illegible] tibi describere. unde licet graui ad id coactus necessi tate. Est aut̄ humanę sortis. cum aliquē alterius̄ personarū necessitatē conquestū pauperas nos cogit adire. horremus. q̄a nulla nr̄a p̄cedebant merita. Absit aut̄ id ame. quia apud te n̄ est personarū ac ceptio. neq; munerū inquisitio. si paupertī miserato & consolatio Longū est pat̄ uenerande q̄ta tali an gustior egestate. quę excepit in sensū. si fatē aliq̄ pollerē. uoluptatē extorquet. dhc solū dolorē infert. Ipsaq; paupertas magnū obprobriū. tanto despec tiorem me habet apud ceteros. quanto pauperior sū. q̄d tam grauissimū est miseris. Iamq; ad id mise rarū transactus sū. ut apud notos sim ignot̄. apd̄ p̄rimos quasi pegrinus. apud patrē p̄fusp iectus. & despectus. q̄d utinā infrenata mea lingua silere ualeret. nisi qua totus effluo. Qui omīs q̄bs̄ in despectus sū. si fortuna rotā mutaret. me q; aliq̄ honore extolleret. ne altius dicā sup ca put. urgā potestatiū sine alt̄ pastoralē in ma nus in dī donaret. q̄d dicā. Certe certe haud alt̄ aquilę egregiant ad cadauer. ac ipsi admic. lę uer si q̄s̄q; possit. ut tm̄ dicā t uno filo generis in adhęrere. Non rndes adhuc. talis etiā talis est

Vat. Pal. lat. 930, f. 1v

18

PAL. LAT. 930
Iv

ut dū ustoc munere corpꝰ calefacio · te dulcis
sine caleficiā unmente · Reddat ut hoc domi
t̄ · q̄ dat cuctabonorū · Vt sine fine bonam
merearis habere coronā · Pmia centena rede
ant t̄ tēpore pleno ·

C · frī suo dilecto · G · n̄ sentiens cū aristippo · quic
qd arridenꝫ cratippo · Hactenꝰ rerū fert · ut q̄ bal
buerunt · plus æ ceteris libemus loquant̄ · dū pu
dore defectus · facundię copiā quā n̄ habent exor
quere conant̄ · Hoc exēplū me tangit · æ experit · quē
n̄ adornat oracionis elegantia · sed garrire cogit te
merarię p̄ruptionis impatientia · & q̄ n̄ ignotis · aut
alienis uerba sū facturus · quicqd habeo · fidelibus auris
cōmitto securius · Grates tibi imprimis multiplices æ me
moriales · q̄a p̄ces meas sup calculo victorinō · fecisti ac
ceptas æ p̄cordiales · æ habent̄ · æ si fortuna uotis arri
serit · uberiores reddent̄ · Hosti nāq; operā n̄ negandā
amicorū desiderius · p̄cipue si n̄ refrager̄ equas postulauit
ut auctor ē inbeneficiis suis · satis scribens comit̄ · illū bis
dare · q̄ s̄ dat celerit̄ · Et q̄ te pericionis meę p̄ p̄ceptis
sū effectorē · licet imparē habituru reddituorē · ingratꝰ æ
inuitus n̄ inmerito iudicarer · si quę postulasti · t̄ mittere
aliq̄n̄ grauarer · Mitto g̃ libru quē rogasti · n̄ tuę deuo
tionis responsuru dignę p̄conio · sed me rō monere aliū
em̄dacioꝛē n̄ inuenisse apud eos · subindubitatę fidei ēfir
mo testimonio · æ eo uidelicet mitto studiosius · quo ma
nifestū est te p̄ceptis philosophicis delectari copiosius ·
ut tanto me faciasobligatiorē · q̄nto te in huiusmodi stu
dius adhibueris diligentioꝛē · Cū aut̄ in carthegoriis multa

Vat. Pal. lat. 930, fol. 21v

Sue sola post dñm spe cōsolatio. A. p̄sulī dilecto & unico. M.
cū fide & deuotione abrahę post dñm q̄ sibi habebat carissimū
mente & corpore. Posse domine seruitus tuus multa loquen
do dicē p̄ducere longiū Sed q̄ uerba t. cū sit rara fides. q. a
multa multa loquunt. & maxime cū mens cauusq; q̄ sit
circa sibi electos. & dilectos habeant. difficile est nullo ā
integre p̄ueq; solus uerbis deprehendat. Vnde nomē cor
pus & omnis uoluntas loqui q̄ audiri indens inde q̄ de
re. q̄nto mentis & corporis affectu dominū diligen
p q̄ tuę serenissima uisione tacitorū lingua clamat
Q̄d si turba peccatorū p̄gredientis tuę tacere. t p̄ us
obmutescere. t ro nec clamare cōsuetudo impedierit
nec nel nolit diuine dispensationi subiacebo. Sed
quia spes fiducie in uerbo nec lingua sapere &
uertitur. fide & q̄ q̄ debeo deuotione p̄ ut tamē
ut dixi q̄a q̄ q̄ uis nec posse clamare nec uacabo.
Ceterū q̄d eiusmodi de fr̄e & seruitio mutuo dilig
ualent. fr̄i mei. un p̄te dilectissimo patre omnido ser
uit & clementissimo dñio deuote & fideliter obsequen
do. De grege m̄ cōmisso quasi faut erroris scabies. aut lupi
na dur ingemuit p̄ pecuias a pascuis abegerit. q̄q
nulla t rara uiciorū macula de cunctis euenerit. omnē
pacientię humeris subportando. in diuinę redeun
do soule. piet ipse dñs suscitauerit ingratissime
pectabo. Arnoldū fr̄em de sco paulo. monas marci
ad patria nostra cedens. de nobis cū ut gaudeat in xpo
impiis & inultum sinat. & dñs auxiliū de sco. &

Vat. Pal. lat. 930, f. 42r

42R

q̄s me pungit. æ intellegī ubi me q̄s ungit. X

W. non tā in p̄senti dilecto quā in futuro diligendo. λ. antiquę uestigia dilectionis. Licæ ne rogo rursus amicū meū paucis appellare. æ ea quę sunt in animo. p̄ eas q̄s dicunt notas intellectuū assignare. Licæ nisi fallor. non eū ille ſe. cū lectio molesta. ut grauis aut corrupta uideatur. talibus nāq; tota die quā longa ē. non uiuimus. t offensus. sed potius plena hinc ducens delectationē immoratur. Ergo ad uos ō dilecte respiciens. loq̄r pauca. uos aut paucis intellegite multa. Memini quide ante non longū tēp̄ me scripsisse q̄d durius nos appellasse. æ ut ę suauitatē dilectionis aliquantisp̄ exacerbasse. Commoro nāq; facere animo doceri magis uerbis quā facti. magis uoce quā ueritate. doceri q̄d non feci nec facio. doceri me uos hactenus amasse. p̄p̄ ut ę uirtutis amorē. post hac aut amaturū ee. p̄p̄ timorē. Delenda sunt haec uerba quę tantū breuis furor ut ę dictauit. ponenda sunt uerba quę iohannes immo ihc p̄ iohannē sup̄ pectus suū recumbendo sui dulcedinē nectaris hauriente de dilectione imperauit. Non diligamus aut uerbo neq; lingua. sed opere æ ueritate. q̄ uere diligamus nos inuicē. q̄a caritas ex dō est. æ omnis q̄ diligit. ex dō natus ē. æ cognoscit dm. ſla. de p̄fectione dilectionis p̄cipiens. si diligamus inq̄t inuicē. dſ in nobis manet. æ caritas eius in nob̄ p̄fecta ē. Et de timore excludendo. timor aut non est in caritate. sed p̄fecta caritas foras mittit timorē. quo timor poenā habet. qui aut timet. non ē p̄fectus in caritate. Nam q̄s ut tullius iohanni ueracii consentit. sed quę conuentio xp̄i ad belial. Quis consensus templo dei cū idolis. Credeamus tam pagani uerba non ficta. Quis aut aut eū diligat quē metuat. aut eū a quo se metui

Vat. Pal. lat. 930

Pal. lat. 930
44R

C·12
1213.

In hoc uolumine ~ continent~ comedias plauti numero xxi

Q ucrulus i
A mphitrio ii
A sinaria iii
A ulularia iiii
C aptiui v
C urculio vi
C asina vii
C istellaria viii
F pidicus viii

B acchides x
M istellaria xi
M enechmi xii
M iles gloriosus xiii
M ercator xiiii
P seudolus xv
P oenulus xvi
P ersa xvii
R udens xviii
S ticchus xviii
T rinummꝰ xx
T ruculentus xxi.

PLAVTVS.
Comoed.

Vat. Pal. lat. 1615
f. 1r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL LAT. 1615
17

RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE

...ca del Vaticano

Vat. Pal. lat. 1615

Vt conquisitores fierent histrionibus.
Qui sibi mandassent delegatu ut plauderent.
Qui ue quo placerent alter fecisset minus
Tuus ornamenta & eorũ uti concideret.
Mirari nolim uos qua ppt̃ iupptr
Nunc histriones curet ne miremini
Ipse hanc acturus ẽ iupptr comediam.
Quid admirati estis quasi uero nouum.
Nunc pferat̃ iouem facere histrionia.
Et iam histriones anno cum inpscenio hic
Iouem inuocauerunt uenit auxilio is fuit
Preterea certo pdit intra goedia
Hanc fabulam inquam hic iupptr hodie ipse aget
Et ego una cũ illo. nunc animum aduortite
Dum huius argumentũ eloquar comoedie.
Hec urbs ẽ thebae. in illisce habitat aedib;
Amphitrio. natus argis ex argo patre
Qui cum alcumena ẽ nupta electri filia
Is nunc amphitrio pfectus ẽ legionibus
Nam cum thelobois ẽ bellũ thebano poplo.
Is prius quã hinc abiit ipse met in exercitũ
Grauidã alcumenã uxorem fecit suam
Nam ego uos nouisse credo iam ut sit pat̃ meus
Quam liber harũ rerũ multarũ siet
Quantusq; amator siet quod complacitũ ẽ semel
Is amare occepit alcumenã clã uirum
Vsurãq; eius corporis coepit sibi
Et grauidam fecit iscam compressu suo
Nunc de alcumena ut rem teneatis rectius
Utrimq; ẽ grauida ex uiro ex summo iove
Et meus pater nunc intus hic cum illa cubat
Et hec obeam rem nox ẽ facta longior
Dum illa qua cum uult uoluptatem capit
Sed ita adsimulauit se quasi amphitrio siet
Nunc ne hunc ornatũ uos meum admiramini
Quod ego huc pcessi sic cum seruulis schema
Vererem atq; antiquam rem noua aduos pferã.
Propterea ornatu innouum incessi modum
Nam meus pat̃ intus nunc ẽ eccũ iupptr
In amphitrionis uertit sese imaginem
Omnisq; eũ esse censent serui qui uident
Ita uersi pellem se facit quando lubet
Ego seruu sumpsi sosiae mihi imaginem
Qui cum amphitrione abiit hinc in exercitũ
Vt pservire amanti meo possem patri
Atq; ut ne qui essẽ familiares quererent
Versari crebro hic cum uiderent me domi
Nunc cum esse credent seruũ et conseruũ suum.
Haud quisquã quere. qui siem. aut quid uenerim
Pater nunc intus suo animo morem gerit
Cubat complexus cuius cupiens maxime ẽ
Que illi adlegionem facta sunt memorat pater

cui

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
111

I gnaur pspicere utpossint cordis copiā ubi id inspexissent.
E ogitarent postea/ utā ut uxi essent olim inadolescentia
V el quasi egomet qui dum fili causa coeperā
E go me ec cruciare animi quasi quid filius
M eus deliquisset medi erga aut quasi non plurimum
M ale facta mea essent solida inadulescentia
P rofecto deliramus interdū senes. fiunt conducibile hoc quidem mea sententia.
S ed meus sodalis ut cum pēla apocrides uenire saluum mercato rem gaudeo
Quid sit. APOEC Dicex q̄ re adiuuant res appetere. PERI omen placet.
Q uī hominū omnis suppetunt res ppere. S. tu hanc lubens intro
A bduci hau sorās exeat huc aliquis. duce istam uxorem mulierem
A tq̄ audin. EPID. quid uis. PERI caue sirisē filia
M ea copulari hanc neq̄ conspicere. iā tenes. in aediculam istāc sorsum ēcludiuolo
D iuortunt mores uirginū longe aclupae. APOEC Docte ec. sapienter
dicis. nimis potest pudriciā quisquā suae seruare
F iliae. edepol ne istam tempore quato tuo sum̄ pmerati
PER. Quid iam. APE quia dixit mihi iā dudū se alius uisse hinc filium
H anc edepol rem apparabat. PERI Plane herele hoc quidem est.
APOE Ne tu habes seruom graphicum ec. quanti uis pti ñ caruist auro rma
V t ille fidicinā/ fecit nescire ēe emptam tibi/ ita ridibundā
A tq̄ hilarā huc adduxit simul. sermonē hoc quod potuit fieri.
APOE Te pfilio facturum dixit rem ēe diuinā domi. ff Ego illic
M e autē sic adsimulabā quasi stolidum. cumbardum me faciebam
PERI Immo stat decet. APOE. res magna amici apud forū agit̄. cum uolo
I re aduocatus. PERI. At queso ubi erit otium reuortere
A d me ec templo. APOE. continuo hic ero. PER. nihil homini
A mico est opportuno antiquius. sine tuo labore quod uelis actūst tamen
E go si adiugassem aliquē ad hoc negotium minus hominem
Q uam doctum. munusq̄ ad hanc rem callidū. os sublitum ecit. atq̄ derideret
M e albis dentibus meus deridet filius merito. sumo.
A tq̄ haec stultia st ne illi uicio uortere. egomet quod factitaui inadulescentia
cum militabam pugnis memorandis meis. eradicabā hominū
A ures quando occeperam. S. qs hic ē quē huc aduenientē conspicor.
S uam qui undantem clam̄dem quassando facit.

MILES. SENEX. PERIPHANES. FANCINA. UXOR.

uil. Caue preterbitas ullas gdis. quem rogesi senex ubi habitat periphanes
platenius. incertus tuum caue admeretuleris pedem.
PERI. A dolescens si istunc hominem quem tu quaeritas tibi commonstrasso ecquā
A bstet inibo grām. Mil. curante belli armato pmerito ut mihi
O mnis mortalis deceat agere deceat gratias. PERI. Non repperisti
A dolescens tranquillum locum ubi tuas uirtutes ecplices utpostulas.
N am strenuori deterior si predicat suas pugnas. deiiuus ille fiunt sordidae.
S ed istum quem quaeris periphanen platenium. ego sū siquid uis.
uil. N empe quem inadolescentia memorant apud reges armis arte duellica
D uicias magnas ineptum. PERIPHANES. Immo fiaudias
M eas pugnas fugias manibus dimissis demam. Mil. pol ego
M agis unum quero meus cui predicem. quā illum qui memoret
S uas mihi. PERI. Hic non est locus quem tu alium quaeras
C ui centones fartias. Mil. Animum ad corte ut quod ego
A dtte uenio intellegas. meam amicam audiuisse esse mercatum.
PERI Attatae nunc demum scio ego hunc quis sit qui dudū epidicus
mihi predicauit multem.

quia thebis siluus rediens. PERI. Recte instituit APE. Immo ipsi illi dixit conductam esse quā hic administraret adrem diuinā tibi. factum hoc dixit rem ēe diuinā tibidonu.

Vat. Pal. lat. 1615, f. 72r

PAL. LAT. 1615
72R

Neq' ea nunc ubi sit nescio SENEX Quis illaec est mulier tamdo
Proctore, peregre aduenienſ. quae ipſa se misereatur
MVLIER Mihi dictuſt locus habitare mihi perophanes
SENEX Me nominat haec credo ego illi hospitio usus inuenit
MVLIER Cuclum /mercedē dare quomonstret eum mihi hominem aut ubi habitet
SENEX Nescio ego hanc nā uidet nescio ubi me uidisse prius est ne ea an non est.
Quam animū retur meus. MVLIER Dibon ustrau. Anudhac.
SENEX Certo est quam inepidauro
Pauperta memini comprimere , MVLIER plane hic ne est q mihi inepidauro
Primus pudicitiam /pepulit SENEX. Quae meo compressu peperit filiam
Quam domi nunc habeo MVLIER Quid si adeam. SENEX. haud scio an congrediar ,
Si haec ea est Nil sin est ſ homo sicut anim mihi de ubi andam
SENEX Longa dies meum incertat animum . sin est quam incerto animo
Hanc congrediar astu MVL. Muliebris adhibenda mihi mulcia, nunc est
Compellabo SENEX. orationis aciem contra conferam , Salua sis.
MVL Salutem accipio mihi ac. meaſ SEN. Quid ceterum, MVL Saluus sis
Quod credidisti reddo SEN. haud accuso fide MVL nouum ego te.
SEN Si ego te noui animum inducam uti nouerit MVL. ubi te ustrau.
SEN Inque inuriuſ MVL quid iam. SEN qua mei memoriae interpretari
Me equum censes. commode fabulata es. mira memoras
MVL Hem istuc rectius. memunistin. MVL memini id. SENEX inepidauro
MVL Ah gutula /pectus ardens mihi aspersisti. SENEX virgini paupercle /
Tuaeque matri me leuare pauperiem MVLIER Tam ises /quipuoluptate
Tua immea erumna obscuſti grauem , SENEX Ego sum salue.
MVL Salua sum qua te esse saluum sentio SENEX Cedo manum
MVL Accipe. crumnosam ac. miseriarum comporem, mulierem retines
SEN Quid est quod duo tuus te turbat tuus. MVL filiam qua certe suscepi
Senex Quid ea. MVLIER Eductam pedi, hostium est ponta
Senex Habe animum lenem . ac. tranquillum face. /domi meq' eccam salua ac. sana
Nam postqua audiui dico ex meo seruo illam esse captiuam continuo argentu dedi
Vt emeretur. ille eam rem adeo sobrie ac. frugaliter /accuratum
Vt alias res. est impense inpbus, MVLIER hac uidcam si me uis
SEN Echo istunc Cambara ube /acropolisti dem ep dare filiam ante edis meam
Vt suam uidear matrem. MVLIER remugrat animus nunc demum mihi

FIDICINA · PERIPHANES · SENEX MVLIER

FIDIC Quid ē pater quod me ex cuusta ante edis. SENEX Vt matrem tua uidet
Adeas. uenienti des salutem atq' osculum FIDICINA Quam meī matrē.
SEN Quae ex animata ex sese tur aspectum tuum . MVLIER Quis istaec est qua tu
Osculu mihi fere ubes. SE. Tua filia MVL haecine. SEN haec
MVL Egone osculu huic dem. SENEX Cur non quae ex te natast
MVL Tu homo insanus. SEN Egone. MVL. Tune. SEN qur. MVLIER. quia
Ego hanc quae fuit neq' scio. neq' noui. neq' ego hanc oculis uidi ante hunc diem .
SENEX Scio quid erres quia uestitum atq' ornatum immutabilem /habet haec
Later catuli longe olent. alter suis. ne ego eam nouisse
Atq' hominum fide. , Quid ego lenocinium facio. qui habeam alienos domu
Atq' argentum equrquem domo prosum. Quid tu quae patre tuum
Vocas me atq' osculari quid stas stupida. quid taces.
FID Quid loquar uis. SEN Haec negat se tuam ee matre FIDIC nefuit
Sinon uult. equidē hac inuita tamen ero matris filia /non me istanc
Cogere aequum est meam esse matrē sine uolt. SEN Cur me igitur patre
Vocabas. FIDICIN Tua istaec culpa est non mea. non patre ego te nominem
Vbi tu tuam me appellas filiam. Hanc quoq' etiā sime appellet filiam

Vat. Pal. lat. 1615

BIBLIOTECA
PAL. LAT. 1685
731

Cum hac intus sit. ce. cum amica accumbet.
Cumq; osculetur. ce. connue alij accubent.
Presentibus illis pedagogus una ut siet.
An hoc ad eas res opportunum st obsecro.
Spem quidem animus. quo euenat diu immanu st
Tu amicam habebis. Cum uidebis tunc scies.
Immo neq; habebis. neq; sinam. iturus sum domum
O mitte lide. accane malo. Quid. cane malo.
Jam excessit mihi etas ex magisterio tuo
O barathrum ubi nunc es ut ego te usurpem lubens.
Video nimo iam multo plus quam uoluerim.
Vixisse nimo sacius est iam quiuuere.
Magistron quemquam discipulum mittarier
Nihil moror discipulos mihi esse iam plenos sanguinis.
Valens aflictat me uaricinorum.
Fiam ut ego opinor hercules. tu autem linus.
Pol metud magis ne phoenix tuus factus fiam
Teq; adpatrem ce mortuum renuntiem
Satis historiarum st. lid' Hic uerb pdidit.
Compedium edepol haud aetati optabile t cōpendiū
Fecista. cum istanc [illegible]nactus impudenciam.
O ecfus hic homo. est. ce quid immentem est tibi
Patrem ubi ce. pisto Tibi ego. aut tu mihi seruus es.
Peior magister te istaec docuit non ego.
Nimio estu ad istas res discipulus docilior.
Quam ad illa que te docui ubi operam pdidi.
Istac tens tibi lidelibertas data st.
O rationis satis est. sequere me hac. ac tace.
Edepol fecisti furtum in aetate malum. 4
Cum istec flagitia me celauisti. ce. patrem.

CHRYSALVS SERVVS

Gerlis patria salue. quam ego biennio
Postquam hinc ineffesum abij conspicio lubens.
Saluo te uicine apollo. qui celibus
Propinquus nris accolis. uenerq; te.
Nenucobulum me sinas nrm senem
Prius conuisere. quam sodalem uidere.
Edepol fecisti furtum in aetate malus +
Quum istec flagitia me celauisti ce. patrem
Jstec tens tibi lida celibertas data st
Orationis satis est sequere me hac ac tace
Mnesilochi pista clerum. quem ad epistolam
Mnesilochus misit sup amica bachide

MEISTOCLERVS ADOLESCENS CHRISALVS SERVVS

Murum st me ut redeam te opere tanto quescere.
Qui abire hinc nullo pacto possim scuelim.
Ita me uadatum amore unc tumq; adtinet.
Pro di immortales pistoclerum conspicor.
O pistoclere salue pi Salue chrisede.
Compendii uerba multa iam faciam tibi.
Venire. tu me gaudes. ego credo tibi
Hospicium ce. cenam pollicere ut conuenit

Vat. Pal. lat. 1615

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
76 R

SER Bene hoc habet. age nunc iam ec me ecquipe rogita quod lubet.
PER Quae fiducia ausus primumque empta st nudius tertius
filiam meam dicere esse. SERVVS Libuit ea fiducia.
PERI Ain tu libuit. SERVVS Ao ut adpingnus nea sit filia
PER. Quam negat nouisse mater. SERV ni ergo matris filia est
Nummum nūmum unum talentum pignus da enim iste captio st
Sed qui ea st mulier. SER tui gnati amica ut omnem scias
PER Dicen tibi minas triginta ob filiam. SER fateor datas.
Et ego argento illam me emisse amicam fili fiduciam
Pro tua filia iste abore reuigi triginta minas
PER Quomodo me ludo fecisti de illa conducticia
fiducia. SERV factum hercle uero ac recte factum iudico.
PER Quid postremo argento factum est quod dedi. SER dicam tibi
Neq malo homini neq benigno dediſt ippoclī
PER Cur dare ausus. Neq mihi liberum est PERph Quae haec malum
Etiam indamnor que si seruus SERV cum tuos liber gaudeo
Merui ut facerem. PER tu meruisti. SER. uisse uero ego faxo scies.
Hoc ita esse PER qd est negoti. SER. Iam ipsa res dicet tibi
Ibi modo uero. PER Heinon illuc temere st Ad seruum istum apoecides
APOL Quid illuc opus est negoti. SERVVS. magna hercle iniuria
Vinctus adsto cuius hae hodie opera [illegible] inuenta sifilia
APOL Ain tute illum inuenisse filiam. SERVVS Inuenies domi est
Sed ut a certum est pbene factis cum malis me sim meas
APOL Quamne hodie purpuram uterq sumus defessi quaerere
SER Ego sum defessus reperire nos defessi quaerere
PER Quid istis ornatus opere tantop. meruisse intellego
Vt liceat merito huius facere cedo tu ut ec soluam manus
SER Nec tu cas PER ostende uero. SER nolo. PER non equum facis.
SER Nunquam hercle hodie nisi supplicium mihi das. me solui sinam.
PERI Optumum atq aequissumum oras soccos tunicam. pallium
Tibi dabo. SER Quid deinde porro. PER Libertatem. SER At postea
Nouo liberto opus est quod pappet. PERph Habitur prebebo cibum.
SER Nunquam hercle hodie nisi me orassis solues. PER Oro te ignosce
Mihi ut ignoscas. si quid imprudens culpa peccaui mea.
Ut obeam rem liber esto. SER Inuitus do hanc uenam tibi
Nisi necessitate cogar. solue sane si libet.
PERI Sic ist homo est qui libertatem malitia inuenit sua.
Plaudite ualete lumbos surgite atq ecollite.
PLAVTI. EPIDICVS EXPLICIT.

[illegible] CL PII BA CHI DES

PAL. LAT. 1615
7 r/v

Vat. Pal. lat. 1615, f. 87v

Argumenta quę inpectus multa instruu
Ego atq; inmeo corde. si est quod mihi cor
Eam rem uolumnu & diu disputau.
Hominem cuius rei quando natus est
Simulem ēē arbitrarer simula erumq; habere.
Id reppert iam exemplum.
Nouarum ediu ēē arbitror simulem ego hominem
Quando hic natus est. ei rei argumenta dicam.
Atq; hoc haud uidetur ueri simile uobis.
Ut ego id faciam ēē ea ut credatis.
Profecto ita ēē ut predico uera. unicam. atq; hoc uosmet ipsi
Scio, proinde uti nunc ego ēē autumo
Quando dicta audietis mea haud aliter id dicetis.
Auscultate argumenta dum dico ad hanc rem.
Simul gna rura suo uolo ēē hanc rem mecum.
Aedes quom exemplo sunt parate expolitae.
Factae pbe ecastissim.
Laudant fabrum. atq; edes pbant. sibi quisq;
Inde exemplum experiant.
Sibi quisq; simile suo is sua sumptu operā parauit suam. † parsit
Atq; ubi illo immigrat nequam homo indiligens q;
Cum pigra familia. immundus. strenuus
Hic iam ędibus uicium ădditur bonę cum curam male
Atq; illud sepe fit. tempestas uenit.
Confringit tegulas. imbrices q;. ibi
Dominus indiligens reddere alias nequit.
Venit imber. lauit parietes. perpluunt
Tigna putrefacit. peropera fabri
Nequior factus ita est usus ediu.
Atq; haud est fabri culpa. sed magna pars
Horum hanc induxerunt. siquid nummo fieri potest

Usq; mantant. neq; id faciunt. domicum
Parietes ruunt. edificetur edes totę denuo.
Haec argumenta ego ędificis dixi. nunc etiam uolo
Dicere ut hominis aedium ēē similis arbitremini.
Primum dum parentes fabri liberum sunt.
Et fundamentum substruunt liberorum.
Excollunt. parant sedulo infirmitatem.
Et ut inusu boni & inspetiem

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
87v
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
della Vaticana

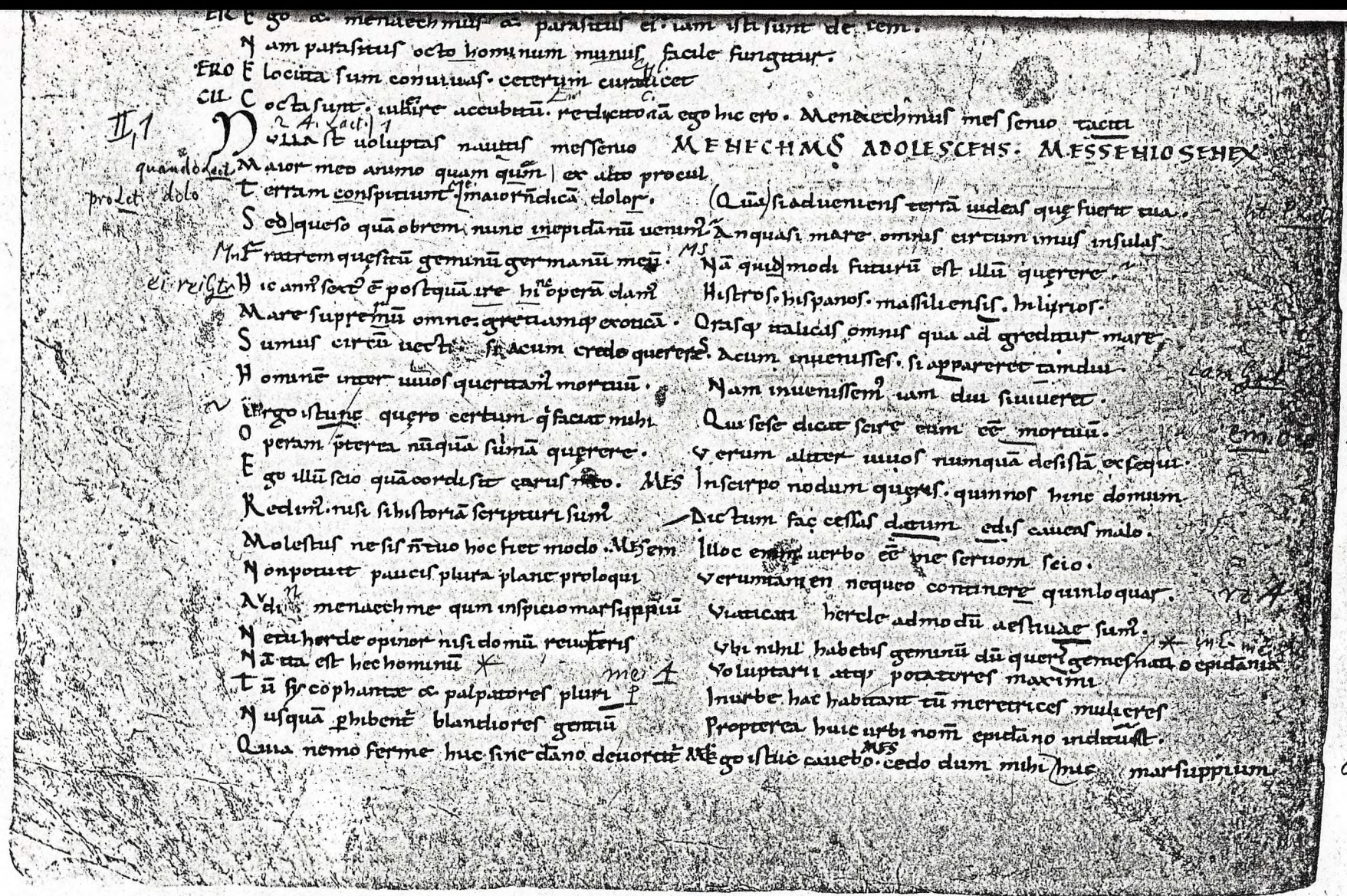

Héliog. Dujardin

PLAUTE — *Palatinus* 1615

Vat. Pal. lat. 1615 fol. 99v

B = Camerarii vetus. 20 St. 273 fol., à 52 Jeu. + Querolus 36–54 bin.

Menaechmi I, 3, 70 – II 2, 40 (vgl. Taf. 3 no 2)

Chatelain, Paléographie Pl. II

Pl. II

B

Erotium Periculus Menaechmus

Chatelain Paléographie
Vat. Pal. lat. 1615, fol. 99v
PL. II.

Plauti

MAER. Superas facile ut superior sis mihi quaquisquam imperanti
PE Meretrice tantus pblanditur dum illud quod rapiat uidet.
Nam si amabus iam oportebat nasum abrepeum modicus.
ME Sustine hoc penicule ex unus facere quas suo uiuolo.
~ Cedo sobsecro hercle salta siccum palla postea. ~ Ego saltabo. sat hercle non est ergo ne uni magis
S in salta exulgit. numo ego hanc periculo Surrupui hodie meo de animo abripolea subgingulum.
Laud. Hercules haud H aud hercle sequi magno umquam abstulit periculo. abHipp
(ME) Caperibi hanc quando una uiuus mieis moriegera moribus.
BILLER. PE Hoc animo decet animatos esse amatores pbos.
Quicquidem ad modicatum se proderent de trudere. properat pp. de Bolt, Ars Lector
ME Quatuor minus ego mi istanc anno uxori meę. 151 e.m. Flech.
PE Quatuor mine porierunt plane ut ratio redditur.
ME Sin quid uolo ego te accurare Ero scio. curabo quę uoles.
ME Iube igitur tribus nobis apud te prandium accuarier.
Atq aliquid sit amentorum deforo obsonarier. scitamenta A
Glandionidam sillam laridum pernonidem
Aut sincipit. amenta aut aliquid ad eum modum. porcina sincipitamenta
Madida quę mihi adposita in mensam mulinam suggerant. a permanitibus
Atq actutum liceat castor Mon nos redimus ad forum.
Iam e hic nos erimus dum quo quitur uterim potabimus.
ERO Quando uis ueni. parata res erit. Mon propera modo
Lium me Sequere tu ego hercle uero te asequabo. et te sequar
Neq hodie ut te perdam meream deorum diuitias mihi
ERO Et uocate meus cilindrum mihi quo quum actutum foras.
ERO S portulam capio. atq argentum | ecquis nummos habes. EROCIVON MERETRIX
CILI H abeo. Ero ubi atq obsonium adfer tribunde qd sit satis CILINDORVS COCVS.
Neq defuit neq superfuit. Cil cuius modi hominem erunt.
ERE Ego ac menaechmus ac parasitus et Cil iam isti sunt de rem.
Nam parasitus octo hominum munus facile fungitur.
ERO Et locuta sum conuiuas. ceterum cupidicet
CIL Cocta sunt. uultur accubuit. redeo intro ad eum ego hic ero. Menaechmus mes senuo tacui
II,1 Nulla est uoluptas nautis messenio MENECHMVS ADOLESCENS. MESSENIO SENEX
quando et Maior meo animo quam quum | ex itinere

Palatinus 1615

A

Vat. Pal. lat. 1615, f. 124r

Agit grãs m̃ atq; ingenũ adlaudat meum
Sed mea pmissa non excleñ pſequi
Ædificat nauem gubnatorũ & mercis fue
Patranaui inponit ptera mihi
Talentũ argenti ipſe ſua abnumerat manu
Seruom uana mittit qui olim puero paruulo
Mihi pedagogus fuerat quaſi uti mihi foret
Cuſtos iſſet confectis nauem ſoluim.
Rodũ uenimus ubi quas merces uexerant
Omiſſ ut uolui uendidi exſententia
Lucrũ ingens facio pt̃ quã mihi miſſ pat̃
Dedita eſtimatas merces ita peculiũ
Conficio gdo ſed dum inportu illi ambulo
Hoſpes me quidã adgnouit adcenã vocat
Venio decumbo accepit hilare atq; ampliẽ
Diſcubitũ noctu utimur ecce adme aduenit
Mulier quã mulier alia nulla ẽ pulchrior
Ea nocte mecũ illi hoſpitis uſſu fuit
Vos metui dere quam mihi ualde placuerit
Poſtridie hoſpitẽ adeo ora ut uendat mihi
Dico eius pmertis gtum me & munem fore
Quid op uerbis mi atq; aduexi heri
Eam me adueciſſe nolo reſcitat pat̃
Modo eam reliqui adportũ inmani ⁊ ſeruolũ
Sed quid curretẽ ſeruom aportu conſpicor
Quẽ naui abire ue cuſte meo quid ſit

ACHA EA CHANTIO SERVVS. CHARIN ADOLESCENS.

æſummis opibus uiribuſq; uſq; experire nitere
Ut rus ut minor opera tua ſeruetur agendũ achantio
Accepi abſte laſſitudinẽ caue pigritiaẽ puertiis
Simul emicat ſuſpirit uix ſuffero hercle anhelitum
Simul autẽ pleniſſime qui aduerſum eunt̃ pellito
Detruderis iam inuiam hec diſciplina hic peſſima ſt
Curreti ppetami heu quiſquã dignũ habeã decedere
Tres simitures agendæ ſunt quando unam occeperis
Et currendũ ⁊ pugnandũ & autẽ uirigandumẽ inuia
CHA Quid illud ẽ qt̃ ille tam expedite exquirit curſuram ſibi
Curaſt negotii quid ſit aut quid nuntiet ACH nugas ago
Quam res iſto tam maxime res inperido uortit

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
12417

RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE

Città del Vaticano

Vat. Pal. lat. 1615. f. 138

H i loci sunt atque hę regiones que mihi abero sunt demonstrate.
V i ego oculis rationem capio quam mihi tra dixit erus meus mulcs
S epimas esse aedis aporta ubi ille habitat leno cuius sit
S imbolum mae ferre & hoc argentum nimis uelim
C eram quid mihi faciat ballion le no ubi hic habitat
P S trace tave meus hic est homo ni omnis di atque homines deseruit nouo consilio nunc
mihi opus est noua res subito mihi hec obiecta est
H oc prouortar primeno illa omnia missa habeo queante agere occepi.
I am pol ego hunc stam oneum nuncium aduenientem probe percuciam
H ostium pulsabo atque intus euocabo aliquem foras
P Quisquis es conpendium ego te facere putandi uolo
H am ego peccator & patronus foribus processi foras
H T une e oballio P Immo uero ego eius sum subballio H Quid istuc uerbi st
P Conduc promussum procurator peni. Quaere dicas atticensem P Immo atticensi ego impero
H Quid tu seruos nec s an liber. nunc quidem etiam seruo
h tra uidere & non uidere dignus quiliber sies
P Non soles respicere te quom dicas inuste alteri
H hunc hominem malum esse oportet. P Dimserunt aqamant
Nam hęc mihi ineus est procudam ego hodie hinc multos dolos
H Quid illic secum solus loquitur P quid ais tu adulescens h Quid est
P E sne tu annon es ab illo militare macedonio
Seruus eius qui hinc anobis est mercatus mulierem
Qui argentu ero meo leroni quindecim dederat minas Quinque debe.
h Sum sed ubi tu me nouisti gentium Aut uidisti aut conlocus nă equidē athenis antidhac.
Nunquam aduenu neque te uidi ante hunc diem umquam oculis meis.
Quia uidere inde esse nam olim quom abiit argento hic dies.
Prestituta est quo adre ferre nobis neque dum rediit H Immo adest P Tun attulisti
h Egomet P quid dubitas dare. h Tibi ego dem P Mihi herele uero quires rationesque en.
Ballionis euro argentum accepto expenso & quoi debe. dato
H Siquidem herele & iam supremum promptas thenarios iouis.
libellam Tibi argentinum quam credam dum tu strenuus. P Referre soluta.
h uinciam potius sic seruauero P Ve tibi tu iuuentus uero meam qui forcilles fidem
Quasi mihi non sescentas tanta soli soleant credier
H Potest ut alii tra arbitrentur & ego utne credam tibi
P Quasi tu dicas me te uelle argento circum ducere
h Immo uero quasi tu dicas quasi que ego aute id suspicer. Sed quid est tibi nomen
P seruus est huic leroni syrus E um esse me dicam, s y rus sum H S y rus h Id est nom mihi
h Verba multa facimus erus si tuus domi est quin prouocas
Vt id agam quo missus hic sum. P quę quid est nomen tibi
Si mihi esset euocarem uerum si dare uis mihi
Magis erit solutum quam ipsi dederis h Atenum sinquid est

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
1388
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

Vat. Pal. Lat. 1615. f. 151r

I nde nunc aufugit quoniam capitur oppidum
Θ N imis lepide delatrone desparta optume
I D ideaeque uobis uobis multa bona dent quom mihi
F t bene praeceptis & bonam praeciam dant
h I mmo ut ipse nobis dixit quo accurres magis
I receptos num nos philippos portat praesibi
I R ex sum si ego illum hodie ad me hominem mallevero
Q uin hic quidem tuus Eſt obsecro herle horta mihi
V t deuortatur ad me in hospitium optimum
h N eque nos hortari neque de hortari decet
H ominem peregrinum tuam rem tu gessi sapis
N os tibi palumbem ad aream usque adduximus
N unc te illum melius capere si casum esse uis
Θ I am ne mis quid quod nobis mandau hospites
h Q uom illoc te melius tuam rem adolescens loqui
I llic est ad istas resprobus quas quaeritas
Θ V idere equidem nos uellem quom huic aurum darem
h I llinc procul nos istuc inspectatumus
Θ B onam dedistis mihi operam t ad me lucrum
Θ I llud quidem quorsum asinus caedit calcibus
I B lande hominem compellabo hospes hospitem
S alutat saluom te aduenire gaudeo
Θ M ulta tibi dident bona quo me saluom esse uis
I h ospitium te aiunt quaeritare Θ Querito
I ta illi dixerunt qui hinc ame abierunt modo
T e quaeritare amuseis Θ Minime gentium
I Q uid ita Θ qui amuseis simihi hospitium quererem
A duenienſ hucirem in carcerem recta uia
E go id quero hostium ubi ego curer mollius
Q uam regi antiocho oculi curari solent
I e depol ne tibi illum possum festiuom dare
S iquidem potes esse pati inlepido loco

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL LAT. 1615
1512
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

Vat. Pal. lat. 1615, f. 159

Teneris mear remea uoluptas male ego metuo miluos
Mala illa bestia est nefurreme auferat pullum tuum
Vt neque otiosatis completa mipater Ego memoror
Propemodum hoc olsonare prandium potero mihi
Sed quid hoc est quid hoc quid hoc est quid ego uideo quomodo
Quid hoc est conduplicationis quae hoc est congeminatio
Quis hic homo est quomtumeis longis quasipuer cauponius
Satin ego ocilis cerno est nae illa ex mea amica amt rastris
Ter adsterto lampridem egomesensi nihil pendier
Non pudet puellam amplexari baiolum Inmediam
Iam herele illum ego excruciandum torrem exarnificiabo
Sanogenus hoc multi ebrosum signicis demisseis
Sed adrecerrum est hanc ad amatricem africam
Heus tu tibi dico mulierre quitte pudet
Quid tibi Inegotii autem est quomisi acdie mihi
Adhulescens salue Nolo nihil atte attinet
Quid tibi hanc digitotacto est X qua mihi lubet
Iubet Ita dico Legula Inmalam crucem
Iunehic amator audes esse hallecium
Aut contractare quod maris homines amant
Neglupramen asarrapis semonium
Manifructa halagoras amatum autem plenior
Alitilpique quam romani remigis
Num tibi adulescens malae aut dentes prurunt
Quihuic es mo testis animalam rem queritas
Qur non adhibuisti dumistaeclo quere ympanum
Namte cinae dium esse arbitror magis quam utrum
Sen quam cinedius simite istunc serui foras
Teferte fustis heustu siquid perio cum
Dixi nolito Inferrum conuertere.
Quid tibi libido est olsero amam moenidem
Loqui Indenenter nostro cognato & patri
Nam hic noster pater est hic nos cognouit modo
Et hunc sus fratris filiu Ita me luppiter
Bene amic bene factu gaudeo & uolupest mihi
Sic idem lenoni optigit magni mali
Quo m que euptute uobis fortuna optigit
Credibille ecastor dicit credie huic mipater
Credo ego credo sed eccum lenonem Ircum
Bonum utrum eccum uicleo serecipit domum
Quis hic est utrum uis est & leno Ircus
Inferuntute hic filias habuit tuas
Et mihi hic auri fuit bellu hemu[illegible]

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1515
1592
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

Vat. Pal. lat. 1615, f. 164v

Quid agam nam ego tibi cautum uolo
Malus ne ego sum nonesne quispiam dicere
Verum ei rei operam done aliquis dicant quibus licet
Dicat quod quisquam uult ego de hac sententia
Non de moueor at meo si liceat modo
Sapienter potius facias quam stulte Libet
Libere perme tibi licere intellego
Verum libere hau liceat si iubeat mihi
Futura est dicto obediens animo patri
Futura sein nam tibi quae praecepi omnia
Et id ut surrepta fuerit docte calleo
Et qui parentes fuerunt habeo in memoria
Necessitate me mala uti iam facis
Verum uidetome ubi uoles nuptum dare
Ne haec fama faciat repudiosas nuptias
Tace stulta non tu nunc hominum mores uides
Quo usque hiccum mala fama facile nubitur
Dum dossit nullum uerum uitio uertitur
Ergo istuc facito ut uenias in mentem tibi
Me esse inclo tata cave sis tu istuc dixeris
Pol deum nuptiis dicam & maiorum meum
Nec inclo tata dicas quo id dossit domi
Librorum et illum habeo plenum soracum
Si hoc accurras sis lepide quo ei rei operam damus
Dabuntur dotis tibi indelesce centi longi
Atque ut ti omnes nullum siculum acceperis
Cum hac dote poteris uel mendico nubere
Quin tume ducis siquo ductura pater
Vel tume uende uel face quid tibi lubet
Bonum aequum que oras seq; rem hac dicto sum audi as dordalus

Quid nam esse acturum hunc dicam uicinum meum
Qui mihi nuptias est sese hodie argentum dare
Quod si non decepere atque hic dies praeteri erit
Ego argentum ille usu rancidum amiserit
Sed ibi concrepuit fores quisnam egreditur foras
TOXILUS DORDALUS

Curate istuc intus iam ego domum me recipiam
Ob toxile quid agitur eo lutum lenonium
Commixtum cum nostro alienum publicum
Impune inhoneste in nupe in lex labes populi
Pecunia accipiter aucle atque lenucle

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
164v
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
...ca del Vaticano

Vat. Pal. lat. 1615. f. 166r

Sed ut cepisti exarabilis noscere. bene me mones.
Fac silentiū nunc ad illud ueniat quod refert tua
Ille qui tabellas adfert addaxit simul
Forma experienda liberalē mulierem
Furtiuā adiuuerā exarabia penitissima
Iam te uolo accurate ut illuc ueneas
Ne suo periclo ille emat quicquid mercipitur
Mancipiū neq; pmittet neq; quisquā dabit
Probum enumeratū argentum ut accipiat hinc
Hęc cura & hospes cura ut curetur male
Quid igit postquā recitasti quod erat caute credidi
Iam mihi credis. ubi nē illest hospes qui asce arculū
Iam hic credo adest arcessam illam anum nihil in opus ē
Iuuibus neq; trichis quā ob rem argentum numerū furas
Nisi mancipio accipio quid eo mihi opus mercimonio
Taceā annon taces numquā ego te tam esse maculā credidi
Quid meruis me tuo herche uero sensi ego tā eō pluruis
Neq; in hanc suspitio cuem cecidi ut ludo hercam
Nihil periclī uidetur Scio istuc sed metuo mihi
Mea quidē istuc nihil refert tua ego refero gratia
Vt tibi recte conciliandi primo faciē copiam
Gratiā habeo sed te dealis quā alios dicere iuuisti
Fieri doctos nequis uero exbarbara penitissima
Pertinaciā cecidā tuillam destinas uideam modo

PAL. LAT. 1615

Y chreulū argenti miser eficiamisi neq; quā obrē eieci habeo
Q uillū persi atq; omis persas atq; etiam omis psonas
M ale di omis perdant ita miser toxilus hęc mihi ēsciuit
Q ua ei fidē non habui argenti eo mihi eas machinas molitus
Q uę pol ego utn̄ mę cruciatū atq; vicopedis cogā si uiuā
S iquidē hinc umquā erus redierit eius quod spero sed qđ ego aspicio
H oc unde quęhęc famulas Pol hinc quidē potam adgredias bone ut
S aluere. & tu bona libera dordalus hic qđ est quin ubi adire
A dsi libet. Agite adplaudamus. Dordale homo lepidissume salue
L ocus hic tuus est. hic acumbe. ferte aquā pedibs prebete tupuere
N e sis me uno digito attigeris ne te ad terrā scelus adfligā
A t tibi ego hoc ć tuo cruento oculū excutiā tuū
Q uid aus crux stimulos tritor quomodo me hodie uersauisti
V t me intricas eieciti quomodo depsa manus mihi addita st
I urgiū hinc auferas si sapias. At bona libera hęc scruisti
E a me clausti stultitiast cui bene esse licet eū pudet ti.
I tibi posteriusi ut habeo te magis par agere est urit cor mihi
D a illi cantarū extingue ignē si cor urit caput
N e ardescat. ludos me facit intellego
V in ei nouom tibi dari paegniū
Quin elude ut soles quando liber locus hic
H ui babe basilice te intulisti & facete
D ecet me facetū esse & hunc irridere
L enonem lubidost quando dignus
P erge ut ceperas. hoc leno tibi
P eri perculit me ppe em serua tu sum
O elube ut lubet erus dū hinc abest
V iden ut tuus dictis pareo
I sed quin tumes contra item dictis seruis.
A tq; hoc quod suadeo facis quid est id.
R ectum tu tibi cape crassam ac suspende te
C aue sis me attingas ne tibi hoc scipione
M alū magnū dein utere te condono
I am iam penignuū dapausam
E go pol uos eradicabo at te ille qui uiura nos habitat

Vat. Pal. Lat. 1615. fol. 170

BIBLIOTECA
PAL. LAT. 1615

N on audio ꝛpol qui audiuiſſ paſſ grloqre qd uiſ
E homodo ẽ aperẽptũ q tibi ego narrare uolo
E loquere qd id eſt uidẽ uſpiã conſeqꝫ appenoſ
E eqd eſt qꝫ mea referat ſcitucoé
S ed bonũ conſiliũ ecqd inte mihi eſt
Q d negocii eſt modo dic dicã tace
S i fidẽ modo clas m̃ ve nonfore infidũ
D ofidẽ tibi fiduſ ero qſqſ eſ audi
E urtũ ego uidi q faciebat nouerã dominũ id cuifiebat
P aſt ad furẽ egome deuenio feroq; ei condicionẽ hi pacto
C goiſtuofurũ ſcio cui factum eſt
N unc mihi ſiuiſ dare dimidiũ
I ndicũ o domino non faciã
I ſmihi nihil oeiã reſpondit
Q uid inde æquom eſt dari mihi
D imidiũ uolo ut dicaſ
I mmo herde oeiã ampliuſ
N ã niſi dat domino dicundũ cenſeo
T uo conſilio faciã
N unc adu orte animũ nãq; hi amẽ attinoé adte
Q d factũ ẽ uidũ lũ iſtũ cuius neſt
N on ego hominẽ iã pridẽ q d eſt
oé quo pacto perit at ego quo pacto inuentũ ſt ſcio
oé qui inuenit hominẽ nouũ oé dominuſ qnẽ eſt ſcio
N ihilo pol pluriſ tua hoc
Q uã quanti illut refert mea
E go illũ nouũ cuius nẽ eſt
T u illũ cuius ante hac fuit
H unc homo feroé ame nemo uetuit ſperes potiuſ
N an ferat ſi dominuſ ueniat
D ominuſ hunc nemo ne fruſtraſes
N iſi ego nemo natuſt hunc q coepi in uenatu meo
I tane uõ ecquẽ ẽ duces in mari piſcẽ meũ
Q uoſ eũ capio ſiqdẽ coepi mei ſunt habeo p meis
N ec manu aſſeruntẽ neq; illuic partẽ qſquã poſtulat
I n foro pulẽ omniſ uendo p meis uenalibuſ
M are qdẽ cõmune certoſt omnibuſ.
A t ſeruio
Q d mihi hunc communẽ queſo mihi eẽ oportoé uidulũ

Vat. Pal. lat. 1615, f. 177.

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
177v
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

Vat. Pal. Lat. 1615, f. 183.

Iam ego domi adero ad meam maiorē filiam mutuo domū.
Si quis me queret unde uocato te aliqui aut iam egomet hucero.
Quid agimus soror si offirmabit pater aduersum nos apati.
Non oportet quod ille faciat cuius potestas plus potest.
Sumanere hic sese malunt potius quam alio nubere.
Non faciam quid mihi opus sit decurso aetatis spatio cum eis.
Gerere bellum cum nihil quā obrē faciā meruisse arbitror.
Minime nolo turbas sed hoc mihi optumū fac tu arbitror.
Principium ego quo pacto cum illis occipiā ideratiocino.
Utrum ego pēr plecti lacessā oratione adhunc modum.
Quasi nimquā quicquā meassimulem quasi nihil inde audiueri.
Tas inse meruisse culpaman potius temptē lenitēr.
Inminaciter scio iratus fore ego meas nouu optume.
Exorando haud aduersando sumendā operā censeo.
Grām apatre si petimus spero abeo impetrassere.
Aduersarius inde decore & scelere summo haud possumi.
Neq; ego factura sum neq; tu ut facias consilium dabo.
Verū ut exoremus noui ego nostros exorabile est.
Sic faciam adsemulabo quasi aliquā culpā insese admiserit.
Per plecabiliter earum hodie per pauc faciam pectora.
Postid agam igitur de inde ut animus meus erit faciā patā.
Mutta scio facienda uerba ibo intro sed aperta fē foris.
Certo enim mihi paternae uocis sonitus auris accidit.
I sest ecastor ferre aduorsum hominē occupemus osculum.
Salue me pater & uos ambae ilico agite ascidite.
Osculum sat ē osculi mihi uostri quiamabo pater.
Quia trameae animę salsurae uenit assidē hic pater.
Non sedeo istic uos sedete ego sedero insubsellio.
Mane puluinū bene pcuras mihi satis sic fultū ē mihi.
Sine pater Aquid opus ē. opus est morē tibi gerā atq; hoc ē satis.
Nūquā enim nimis curare possunt suum parentē filiae.
Quum equius est nos potiorē habere quā te post idea pater.
Uiros uxōs quib, tu uoluisti esse nos matres familias.
Bonas ut equm ē facere facilis quom tamen absentis uiros.
Per inde habeatis quas presentes sint pudicitia ē pater.
Nos magnificare quis nos socias sumpsert sibi.
Num quis hic est alienus nīs dictis auceps auribus.
Nullus preter nos que te qui uostrum animū adhiberuolo.
Nam ego aduos nē imperitus rerum & morum mulierum.
Discipulus uenio admagistras quib, matronas moribus

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
183R
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE
Città del Vaticano

Arch. 19

19

A Ira mediantem tardo amico nihil est quicquam inequius
Presertim homini amanti quicquid quod agit properat omā
Sicut ego hos duco ducatos homines spissi gradissimos
Tardiores quam cordylae sunt lenissimo mari
Adque equidem haec edita opera amicos fugit aut senes
Scebam aetatem metui meo amori moram
Ne quicquam hos procos mihi elegi lori pedis tardissimos
Quin si muri hodie estis haec audite hinc in malam crucem
Sicine oportet ire amicos homini amanti operam datum
Nam iste quidem gradus sucerretus est cribro pollinario
Nisi cum pedicis conde dicam sis occrassari gradu
A heus tu quam quam nos undemur tibi plebe tu & pauperes
Sine recte dicis nobis diues de suum moloco
Quia autem aucdacter solemus mactare infortunio
Hec tibi nos obnixi sumus istuc quid tu ames aut oderis
Quom argentum pro capite dedimus nostrum dedimus non tuum
Liberos nos esse oportet nos te nihili pendimus
Neuo nos amori seruos tuos esse addictos censeas
Liberos homines perturbem modico magis par est gradu
Ire serule esse duco festinantem currere
Presertim ire populi placida adq; interfectis hostibus
Non decet tumultuaris & si properabas magis
Pridie nos te aduocatos huc duxisse oportuit
Ne tu opinere haud quis quam hodie nostrum curret per uias
Neque nos populus procerum sin sectabit lapidibus
A Adsi ad prandium me in aedem uos duxissem ducere
Vin certius ceruum cursu eludabatorem gradu
Hunc uos qua mihi aduocatos dixi & testis ducere
Podagro sestis acu cistis cocleam tardi tunc
Ad uero non iusta causa est quo curratur celiter
h Vbi bibas & das de alieno quamdiu usque ad fatum
Quod tu mutuus nunquam reddas domino de quoederis
Sed tamen quomeo quom qui qui quam quam sumus pauperculi
Est domi quo dedimus ne nostram contemptam conteras
Quic quid est pauxillum illuc nostrum id omne unus est
Neque nos quem quam flagitamus neque nos quisquam flagitat
Tua causa nemo nostrorum si suos ruperus ramices
A Nimis iracundi estis equidem hec uobis dixi per iocum
h Per iocum itidem dictum habeto quę nos tibi respondimus
A Obsecro hercle operam uelocem hanc mihi nec orbitam date
Ac trepidate saltem nam uos ad properare haud postulo
h Siquid tu placide ocioseque agere uis operam damus
Si properas cursores melius sine aduocatos ducere
θ Sitace h Quid est A fores hi fecerint magnum flagitium modo
h Quid est flagitu θ crepuerunt clare h Dite perdiunt
Pone nos recede θ fiat h Nos priores ibimus.
θ Facium scurre quod consueuerunt poncs esse homines locam.
h Illuc homo est qui egreditur leno. θ Bonus est nam similis est.
Iam nunc ego illi egrediem sanguinem ex fugam procul
Lycus. collabiscus.

Vat. Pal. lat. 1615

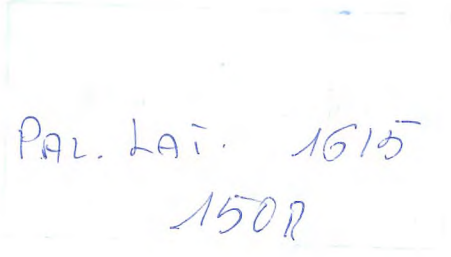
PAL. LAT. 1615
150 R

B Plusquã dudũ inqua loquere C plus tu rogitas.
B Respondẽ otius.
Quid illa cui donatus E Suppositus. B cui Tibi.
B Pro filio loroni p filio lodel obsecro uostrũ fidẽ.
Vt facilius alia quã alie undẽ puerũ ut nũ pareꝛ.
Hec lauare alieno puerũ peperꝛe sine doloꝛibus.
Puer quidẽ beatus mateꝛ quas habeꝛ ꝛ amas duas.
Iam metuo patres qd fuerint uide sis facinus muliebre.
Magis polhec malitia prima aduros quã ad muliebre.
Viriam non mulier pregnatẽ fecit ꝛ idẽ ego istuc scio.
Tu bona ei custos fuisti plus poteꝛt qui plus uale.
Vir erat plus ualebat uicit qd petebat adstum.
B Et tibi quidẽ hercle idẽ attulit magnũ malũ.
C Deistuc ipsa ꝛ situ taceas re ab exꝓta intellego.
A Hũ quã te facere hodie ut quiuisquis eet dicere.
B Tacui adnunc nunc tacebo quando adest necesse iudice.
A Lapideussũ cõmouere me miser non audeo.
Respalã omnis est neo illic nunc sum capiti cõtia.
Meũ illac facinus meastultã est timeo quã mox non muner.
B Loquere filiã meã quis integrã stupraueꝛit.
C Video ego te ꝓpter mala facta quiest patroñ parieti.
b Neq; ut hinc habeã ut neq; ut hunc adeã scio timore torpeo.
A b Neq; uuos neq; mortuussũ neq; quid nunc faciã scio.
B Dici nan non dini arcus cui illã prius dicus ponderas.
B Vbihis homost quẽ dicis A adsũ callicles ꝓ tuo obsecro.
Genu aut tu istuc insipientẽ sipientẽ factũ sapienter feras
Mihiq; ignoscas qd animi inposui niuuio fecerim.
b Hon placa. in mutũ cui pã confer quid loqui.
Hã uinũ si fabularẽ possit se defenderem.
Hon uinũ modarari seduim non solent.
Quiquidẽ pbrisunt uerũ quiã pbusẽ sisquã sibibit.
Siue adeo caret teme totamen ab ingenio timidus est improbus.
A Scio equidẽ que nolo multa mihi audienda obnoxia.
Ego tibi me obnoxiũ eem fateor cultꝫ cõpotemi.
C Callicles uidẽ quesomnẽ facias iniuriam.
Reus solutus causã dicit tu estis uicto sati ines.
B Soluite istas agite abite tu domũ ꝛ tu aũ domũ.
Eloquere hec ere tu puerũ reddat siquis eũ petat.
Eamus tu intus A Quid intus meire ꝛ uesꝓtor mihi.
Verũ te obsecro ut tuã gnatã des mihi uxorẽ callicles.
Eundẽ pulte iudicasse quidẽ istã rẽ intellego.
Hã haud mans istidẽ ego darẽ illã tute sũpsisti tibi.
Hunc habeas ut nactus uerũ hoc ego te multa bobolo.
Sextalenta mala na dares dẽ amꝓ istas cinscitia.
Bene agis mecũ filiũ istinc tũte meliusẽ repetere.
Ceterũ uxorũ quãprimũ poteꝛs ab du exedibus.
Ego adeo iã illi remittã nuntiũ adimeo.
Dicã ut aliã conditionẽ filio inueniat suo.
At ego abhac puerũ reposcã nemox inficiasꝛ.
Nihil est nã ipsa ꝛ ultro ut factus feẽ omnẽ rẽ palã.

Vat. Pal. lat. 1615

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Fotografico
PAL. LAT. 1615
210 r
Città del Vaticano

decus insigne doctorum. tantus ingenii uigor est. immo tanta ꝑ
gra. ut siquid dte ac tã cotidiani eloqui more dr. siquid nect
declamatur. id in libris haberi. ac adinstructionẽ tradi posteris de
beat; Nos tamen quos ac ingenii tenuitas minus ꝓmptos. ac segnes ta
m tardos reddat desegnes. Opus qd olim uenerande memorie uirgo
siluia inchoauerat. ut clementẽ nrę linguę redderemus. ac tu deinceps
iure hereditario deposcebas. licet multas post moras. tam aliquando
restituimus ꝑdã. quã ut opinor non paruã grecorũ bibliothecis di
reptã. nrorũ usibus. ac utilitatibus conuectamus. Nã ac solent suaui
ora uideri pegrina. interdũ uero ac utiliora; Denique pegrinũ est pe
ne omne qd medelã corporibus confert. qd morbis occurrit. quod
uenena depellit. Iudea balsam lacrimã. creta comã diptam mit
tit; Arabia aromatũ flores. ac spicarũ nardi india segetẽ metit;
Quę ad nos ac tã si aliquantulo quã ꝓprius ager attulit. fracti
ora puenunt. odoris tamen gratiã. uimq; medendi integram
seruant; Suscipe igitur mi anima redeuntẽ dcte clementem
nostrũ. suscipe tã romanũ; Nec mireris. si forte tibi meo minus
solito floridus eloquentię uultus appareat. nihil inter est. dũ
modo sensus facile capiat; Pegrinas ergo mercedes multo impa
trã sudore transuehimus. ac nescio quã gratus me cunctis uultus
aspiciat. magna sibi grę spolia deferentẽ. ac occultos sapientię
thesauros. nrę linguę claue reserantẽ; Sed uotis tuis faueat
ds. ut nullus nobis sinister oculus. nec cuiusquã liuidus occur
rat aspectus. nec extremo ꝑdigii genere. cũ nihil inuideant
illi quibus auferetur. uilescat tamen istis. quibus conferetur;

Vat. Pal. lat. 147, f. 1ª

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
PAL. LAT.
147
12
Città del Vaticano

Vat. Pal. lat. 147, fol. 18r

fre quenter repare. Quid uero sit qđ sentis aut credis. breuit̄ expone.
Et petrus ait. Quotiames crebro audire de pace. ait ignoras quia
p fectio legis pax est. Ex peccatis enī. bella nascuntur & certamina.
Vbi ait̄ peccatū n̄ sit. pax ē animę. Vbi uero pax est. indisputata
omib; ueritas. inoperib; iustitia inuenit̄. Et simon. Videris mihi n̄
posse p fiteri quod sentis. Et petrus. Dica ex arburio. tamen non
tuus uersutus coactus. Cupio enim quod salutare & utile ē omnib;
adduci inuidiā. Et ideo proferre quā breuissime n̄ morabor.
Vnus & ds̄ ideq; conditor mundi. iustus iudex. & unicuiq; pactib;
suis quandoq; restituens. Iā uero p actus seruone horū. scio innumera
posse. uerborū milia cōmouere. Et simon ait. Miror quidem ue
locitatē ingenii tui. non tamen amplector errorē fidei tuę.
Prudenter enim p uidisti quod tibi contra dici posset. & urbane.
Id etiam ipse p fessus es. quod p actus seruone horū innumera uer
borum milia mouebunt̄. Nulli enī concordat p fessio fidei tuę.
Deniq; quod huius sit ds̄ cuius sit opus mundus. hoc primū quis
recipiat. Puto quia neq; paganorum q̄squā quā uis ille sit idiota.
Philosophos ait̄ omino nullus. Sed ne iudeos quidē imperitissimus quisquā
& miserrimus. Neq; ego ipse qui eorum legē bene noui. Et petrus.
Omitte inquit opiniones absentiū tibi. Quid uidetur. p sens p senti
dicito. Tum simon. possū inquit exponere qđ uere sentio. Sed pigriorē
me facit illa cōsideratio. Quia si dixero qđ neq; tibi sit cōsonū. neq; uulgo
huic imperito recti uidet̄. Tu q̄dē quasi obstupefactus aures cōtinuo ob
claudens. uelit in blasphemia polluant̄ ueteris infugā. qa qđ respondeas
n̄ inuenies. Populus ait̄ irrationabilis ad sentat tibi. te q̄dē āplectet. qa sic
docentē que mutui est. Me ū execrabunt̄ uelut noua quęda atq;
inaudita p fitentē. meūq; errorē alienis mūb; inserentē. Tu petrus,

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
PAL. LAT.
157
182

FINIT LIBER. II. INCIPIT LIBER. III.

INTEREA PETRUS GALLORUM CANTIBUS SURGENS. EXCITARE nos uolens. Inuenit uigilantes. uesperino adhuc lumine p durante; Cūque exmore salutauisset. & redissemus oīs. rta ex orsus est. Nihil est difficilius firs mei. qūa de ueritate apud permixti popli multitudinē disputare; Quod enim est. oīb; ut est. dici non licet. ꝑpter eos qui maligne & insidiose audiunt; fallere uero non expedit. ꝑpt eos qui sincere audire desiderant ueritatem; Quid ergo faciet. cui ad discere tum populu sermo est. Occultet quod ueru est. Et quomodo instruet eos qui digni sunt. Sed si mera ꝓferat ueritatē his qui salutē consequi non desiderent. illi a quo missus est. iniuria facit; a quo & mandatū accepit. ne mittat uerboru eius margaritas ante porcos & canes. qui aduersū eas argumentus ac sofismatibus relictantes. ipsas quidem ceno intellegentie carnalis inuoluant. Latratibus aut suis & responsionib' sordidis rumpant. & faugent prēdicatores uerbi di. Propt qđ & ego inplurimis circuitu quoda uerbi utens. temperare nitebar. ne principalē de sūma diuinitate intellegentia minus dignis auribus publicare; Et post hec incipiens de patre & filio & spu sco. breuiter nobis & euidenter exposuit. ut oīs audientes miraremur. quomodo homines derelicta ueritate conuersi sint ad uanitatē. Sed cū illuxisset dies. ingressus est quida dicens. multitudo plurima expectat in atrio. in quo & medio stat simon. psuasionibus pessimis preuenire aures popli cupiens. Et petrus statu egressus. steterat in quo pridie disputauerat. omisq; ppls conuersus. cū gaudio intendebat in eū. Simon uero ubi sensit gaudiū esse pplm de conspectu petri. & erga affectū eius moueri. obstupefactus ait; Miror hominū stultitia qui qui me magū dicunt. & petrū diligunt. cū utrq; oli habentes

Vat. Pal. lat. 147, f. 27ra

Pal. Lat.
147
27r

sanant. causa sine dubio uel paciendi. uel curandi noscenda est.
Que non alia esse. qua patientib; quidem infidelitatis. curantib;
uero fidei demonstratur. Infidelitas enim dū non credit futu
rum iudicium dei. peccandi licentiā pbet; Peccatū uero homi
nem passionib; obnoxium facit; Fides autem. futurū ee. dei iu
dicium credens. contines homines a peccato. Non peccantes uero
non solum liberi sunt a demonibus & passionibus. uerum & ualent
demones & passiones fugare possunt. Ex his ergo omnibus
colligitur. quod origo totius mali ab ignorantia descendat.
& ipsa sit malor omniū mat; Que incuria quide & ignauia
gignitur. neglegentia uero alitur & augetur. atq; insensib;
hominū radicatur; Qua siquis forte doceat effugenda. uelit
antiquis & hereditariis sedibus. molestē & indigniter auel
litur; Et ideo paululum laborandum nobis est. ut indignan
tis ignorantie psumptionis. scientie ratione resecemus; In his
precipue. qui māliquibus minus rectis opinionibus puenta sunt. per
quas quasi sub specie alicuius scientie. ignorantia mens uehem
tius radicata est; Nihil enim grauius. qua si id quod ignorat
quis scire se credat. & defendat uerū esse. quod falsum est;
qd tale est. quale siquis ebrius sobrium se putet. & agat quidem
cuncta ut ebrius sobrium se tamen & ipse putet & dicat ceteris
uelit; Ita sunt ergo & hi qui ignorantes quod uerum est.
speciem tamen alicuius scientie tenent. & mala quasi bona
gerunt. atque ad perniciem quasi ad salutem festinant; Propt
quod ante omnia pperandum est. ad agnitionē ueritatis.
ut possimus quasi lumine nobis inde succenso. errorē tenebras
depellere; Grande enim malū est. ut diximus ignorantia;

Vat. Pal. lat. 147, f. 55ev

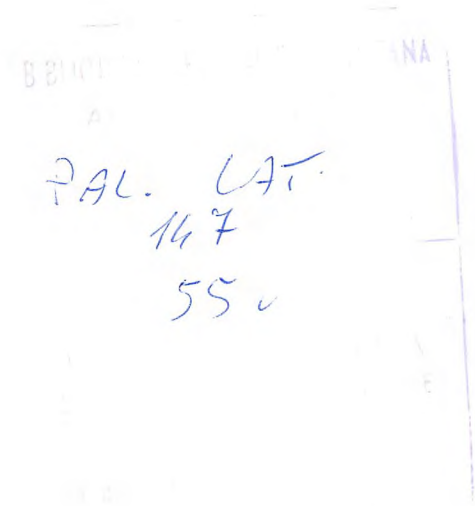
PAL. LAT.
1417
55

ficiat. pentꝰ cuncta soluuntᵘ. Et in hoc originis suę quę ex nihilo facta sunt
pduntᵘ indutia. Qd si materia ipsa pbatᵘ ee facta. quomodo partes eiꝰ & species
ex quibꝰ mundꝰ constat uidebuntᵘ infectę. Sed de materia & qualitatibꝰ nē
nunc dicendi locus. hoc solū docuisse sufficiat. dm ee omniū cditorē. qđ
neq; si solidū & conexū fuit corpꝰ ex quo mundus constat dirimi & discerni
sine conditore. neq; si ex diuersis & discretis partibꝰ in unū collectū ē congre
gari & misceri sine artifice potuit. Igitᵘ si mundi conditor dꝰ ee ame eui
denter ostenditᵘ. qui erit epicuro locus introducendi athomos. & asseren
di qđ ex corpusculis insensibilibꝰ non solū sensibilia corporea sed & mentes
intellectuales ac rationabiles. Sed dicis ut epicuro uisū ē continuationes
athomorū indesinenti cursu uenientiū ꝑ immensa & sine fine tēpora mis
centium se atq; in unum conglobantiū. corpora solida effitiuntᵘ. Non uerꝰ
adhęc. ut rē fabulosā & inepte cōpositā dicā. Videam magis si qualecūq;
istud ē. potest stare qđ dicitᵘ. Aiunt enī corpuscula ipsa quę athomos appel
lant. diuersis ee qualitatibꝰ. Et alia quidē humida. & ob hoc grauia ac
deorsū tendentia. alia uero arida & terrena. atq; ob hoc nihilhomin grauia.
alia autē ignea. & ob hoc sursū sēp nitentia. alia uero frigida & ob hoc pigra.
& sēp media. Quomodo ergo cū alia sēp sursū tendant ut pute ignea. Et
alia semp deorsum ut pute humida & arida. alia uero media. & nō ęquali cur
su incedant. coire simul potuerunt & unū corpꝰ efficere. Siquis enī de superi
oribꝰ uerbi gra. minutissimas paleas & ad eandē magnitudinē minutissimi
plūbi particulas deorsū iaciat. nūqd poterunt quāuis æquales sint mag
nitudine leues paleę partes plūbi particulas cīseq;. Longe enī uelocius
ad imū grauiora ꝓueniunt. Ita ergo & athomi etiāsi magnitudine æquales
sint. pondere tamē inęquales. hūquā poterūt quę leues sūt cīseq; grauiores. Qd si
cīseq; nꝑ possīt. sine dubio nec misceri. nec corpꝰ efficere. Tū deinde si indesinentᵘ
ferunt & sēp ueniunt. & reb quas iā mūsura integra cōstat addunt. qmodo stare

iste liber est Joannis tritemij Abbatis ꝑapolitani: 1516:—

Vat. Pal. lat. 147, fol. 86r

PAL. LAT.
157
862

natiuitatis extingueret; Prima enī nra natiuitas pigrē concupiscentiae
descendit. & ideo dispensatione diuina secda hec paqua introducit. que
restinguat ignis natura. & celesti spu anima illuminata. metu primę
natiuitatis abiciat. si tamen ita de reliquo uiuat. vt nullas omino
mundi hui uoluptates requirat. sed sit taqua peregrinus & aduena. atq
alterius ciuitatis ciuis. Sed forassse dicas. quia inhis quide in quib naturalis necessitas exigit artiu operuq ministeriu. potest unusquisq
habere inpotestate seruare iustitia. & modu uel desideriis. uel
actib que uelit imponere. Quid de egritudinib dicem & infirmitatib que accidunt hominib. & qd doemonib nonnulli urgent.
& febrib. & frigoribus. nonnulli & ia furore agunt. & mente excidunt. & oma illa que innumeris casib pmunt mortaliu genus.
Adhec dicem; Si consideret quis totius mysterii ratione. hec illis q
supra exposuim iustiora ee pnuntiabit. Ds enī hominib natura
dedit. pqua & doceri possint de bono & obsistere malo. id ut & artes
possint discere & obsistere uoluptatib. ac pferre inomib legem di.
& obhoc uirtutes quasda contrarias oberrare mundu hunc. & oblustari nob eu pmisit. ppt causas que ia superius dicte sunt. vt ex eas
certamine oriat iustis palma uictorie. & meritu prmioz.
Existis ergo accidit interdu. vt siqui incontinenter egerint. & non
ta obsistere qua cedere. atq insemetipsis dare eis uoluerint locum
noxia eas assipratione generet intemperata & uiciosa pgenies; Du
enī totu libidini indulget. & obseruatio nulla coeundi e. illoru
sine dubio doemonu quib hec purgentib fiunt. uitia & fragilitates
suscipit importuna generatio. Et ideo phuimodi uicius natos obnoxii
erunt paremes. qui lege concubitus seruare noluerus. Licet sint & alie cause secretiores quib his malis obnoxie efficiunt animę. quas

Vat. Pal. lat. 147, f.100r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA

PAL. LAT.
147
108 r

SPEDITA
ESPORTAZIONE

uel poetas ꝓducat. Apud ſaracenos & ſuperiores libes & mauros & circa ora
maris oceani habitantes. ſed & in extremis germanię partib & apud ſarmatas
& ſcythas. atq; oīs quę ſub axe ſeptentrionis iacent pontici litoris gentes.
& in chryſea inſula nūquā inuenit trapeſita. nec ſculptor. aut pictor.
aut architectus. aut geometres. aut tragēdus. aut poeta. Ergo defecit
apud eos mercurii ueneriq; conſtellatio. Ex omni orbe terrarū medi
tantū modo ſumma obſeruantia adhuc ſpirantes. homines canib? deuorandos
abiciunt. & non obhoc martē cū luna ꝓdiurnā geneſim in cancro poſitos
habent. Indi. mortuos ſuos incendunt. cū quib? & uxores defuncto ſponte
ſe offerentes exuruntur. Sed non ideo oīs quę uiuę incenduntur Indorū
mulieres. in nocturna geneſi ſubterra habent ſolem. cū marte. in par tib?
martis. Germanę plurimi laqueo uitā finiunt. nec idcirco omnes lunā
cū orbe ſaturno & marte circumcinctas habent. ſed in omni gente &
in omni die ꝑomnē diuerſitatē geneſis naſcuntur homines. Ex quib? omib?
apparet. q̄a metus legū in una quaq? regione dominatur. & arbitrii liber
tas quę eſt hominib? uiſta ꝑſpm. obtēperat legibus. Nec cogere poteſt
geneſis aut ſeres homicidiū cōmittere. aut bragmanos carnib? uesci.
aut ꝑſas incesta uitare. uel indos non exūri. aut medos non canib? deuorari.
parthos nō habere plures uxores. aut mulieres meſopotamię non ſeruare
pudicitiā. grecos non exercere paleſtris. gallorū pueros non pati mulie
bria. uel gentes barbaras grecorū ſtudiis inſtrui. Sed ut diximus una
quęq? gens ſuis legib? utitur ꝓlibertatis arbitrio. & decreta geneſis
legū ſeuēritate depellit. Sed dicet aliquis eos qui in diſciplina matheſis
adtenetus eruditi ſunt. geneſim in ſeptē partes dirimi quę illi climata
appellant: Dominari uero unicuiq? climati una ex ſeptē ſtellis. &
iſtas quas exposuimus diuerſas leges non ab hominib? poſitas. ſed abiſtis
principib? ſecundū unius cuiuſq? uoluntatem. & hoc qd ſtellę uiſū eſt.

Vat. Pal. lat. 147, fol. 104r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio Telegrafico
Pal. Lat.
157
106 r.
RIPRODUZIONE VIETATA
SENZA AUTORIZZAZIONE

sed cū hæc mau ditu senis narratione gratissima turbis exponeret petrus
ita ut audientes gestorū miraculis & humanitatis miseratione lacrimarent.
nescio unde audiens mat dere cognicione patris. cur sic cito inprut in mediū
nris cū clamore dicens; Ubi ē meus uir. meus dns faustini an. quita multis
tē poribus adfligitur. ābulans p urbes singulas. & me que rens. Hæc cūilla
qsi amens clamaret & circ cū spiceret & senex ac cur rens. cū multis lacrimis ā plectu
& constringere eā coepit; Et cū hæc ageret rent. petrus rogauit turbas ut discede-
rent dicens. uere cundū ee ultra p sistere. sed dandū eis locū familiarius inuicē
se uidendi; Crastino aut hu mquit siqui ur īm uolunt conueniant ad audiendū
uerbum; His ā petra ductis. secesserunt turbę; Et cū uelim nos quoq ire ad hospitiū.
dns domus aut ad nos. Tur pe est & impiū tales ac tantos uiros manere in stabulo.
cū ego om nē pene domū ua can tē habeam lectosq stratos quā plurimos. &
quæ necessaria st parata; sed petro contradicente. uxor patris familias. una cū libe
ris suis p strabat se ante eū. & exorabat dicens; Ob sec rote. mane apud nos; Sed
nesic quidē adquiescebat petrus. donec filia eorū qui roga bant ab immundo spū
tē poris multis uexata. & catenis uincta quæ fuerat intra con claui clausa. ef
fugato ā sē dęmone. & ostiis pate factis. cū catenis suis ueniens. procidit ad pedes
petri dicens; Rectū est. mi dnē ut agas hodie hic sālutaria mea. & ñ contristes.
neque me. neque parentes meos. Petro aut requirente catenarū sermonūq
eius causā. parentes p ter spē læti effecti de filię sanitate. & ue lud stupore
quo ctā ad tonitu. ipsi quidē dicere nequ unt. Adstantes aut famuli aiunt;
Hæc a septimo ætatis anno a dæmone occupata. etiā dis rūpere. & hoc p uiginti
annos usq ad p sens facere nīl quā destitit. nec abaliquo potuit cura ri. sed
nec accedere ad eā quis quā ualebat; Multos enī mutiles reddidit. & alios
p emit. & permit; Omnib; enī uiris ualidior erat. sine dubio uiribus dæmonis mis ā,
Nunc aut ut uides. ex p senti a tui dęmon quidē fugit; Ostia uero quę sūmo
cū munimento clausa fuerant. apta sunt. & ipsa sana stat ante te. rogans.

Vat. Pal. lat. 147, fol. 107r

PAL. LAT.
147
107 a

Et ego respondi; Audi ergo pat̄ quesit matē sis natura. & facto scdm
ea que dico tibi; Vide mathematicū. & dicet primo quia talia queda
mihi acciderunt mala In illo tēpore. Vnde ergo. aut quomodo.
aut p quas mihi acciderint stellas. discere uolo; Respondebit tibi
sine dubio. quia tēpora tua malicios⁹ suscepit mars. aut saturn⁹.
aut aliquis eorū apostatic⁹ fuit. aut aliquis annū tuū aspexit ex
diametro. aut coniunct⁹. aut In centro. uel alia his similia respondeb
Addens quia mihi oīb' aliquis aut asyndet⁹ fuit cum malo. aut inui
sibilis aut inscemate. aut extra heresim. aut deficiens. aut nō contin
gens. aut in obscuris stellis. & multa his similia scdm rationes ppias
respondebit. & de singulis assignabit; Post hunc alium adhibito mathe
maticū. & dicto contraria. quia illud mihi boni contigit. In illo tpr̄.
Tempus aut̄ hoc idē dicto. & require ex quib' partib' genesis hoc tibi
euenerit boni. & tēpora ut dixi eadē que de malis interrogaueras
custodito; Cumq; tu fefelleris de tēporib'. unde quanta tibi Inuenies
schemata. p que ostendat. qd tibi in illis ipsis tēporib' euenire debuerit
bona; Inpossibile enī est hominū genesim tractantib' non in
oī quā dicunt regione stellas se Inuenire quasdā bene posse
has stellas. & quasdā male. Circulus enī est equalit̄ ex oī parte
collect⁹. scdm matheseim diuersas & uarias accipiens causas. ex quib'
occasionē capiant dicendi qd uolunt; Sicut enī fieri sol & ubi sōnia
aliqua uiderint homines. & nihil certū Intellegunt. cū aliquis oc
currerit ex it' resse. tunc adea que acciderint appetant & iā sōnii
usum. Ita est & matheseos. ante quā aliquid. certū nihil pnuntiat
Post uero quam aliqd acciderit. rei iā geste colligunt causas; Denique
frequenter cū errauerint & alit̄ res contigerit. semetipsos increpant
dicentes. quia illa fuit stella que me impediuit. que occurrit;

VID SIT
VNDE TVS

Vat. ~~lat~~ Pal. lat. 147, fol. 110v

PAL. LAT.
167
190 v

INCIPIT LIBER CHRI
SOSTOMI DE SACERDOTIO
AD LAVRENTIVM

CI NON PO
TEST DILECTISSIME
FILI LAVRENTI quan
tum tua eruditione delec
ter: quantumcunq; te cupiã esse sa
pientem: non ex horũ numero de quibus dicit: v
bi sapiens: ubi scriba: ubi conquisitor huius seculi? S
nonne stultã fecit ds sapientiã huius mundi?
numero s: exeorũ de quibus scriptũ est: Multitudo sapien
tiũ sanitas est orbis terrarũ; & qualis unus apostо
lus fieri: quibs dicit: Volo autẽ uos sapientes ẽe
Cap 2 in bono simplices autẽ in malo. † Hominis enĩ sapien
tia: pietas est. Habes hoc in libro sancti iob.
Nam ibi legitur qd ipsa sapientia dixerit homini:
Ecce pietas est sapientia. Si autẽ queras quã dixe
rit eo loco pietatẽ: distinctius in greco reppe
ries: theosebiã qui est di cultus. Dicitur enĩ
grece pietas: & aliter: id est eusebia: quo nomi
ne significatur bonus cultus. Quã usq; hoc
quamuis

Sapiẽtia ex scripturis

Esaie 33 Ecce pietas est sapientia

Sicut autẽ nemo a seipso esse potest, ita nec nemo a seipso sapiens esse potest, sed ab illo dicitur Multitudo sapientiũ est omnis sapiã a deo

Eccl 1.

Vat. Pal. lat. 217. f. 1r

COPYRIGHT
© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it
Segnatura: PAL. LAT. 217 1a

precipue reseruat ad colendum dñm. Sed nihil ē cōmo
diuſ illo nomine. quo euidenter dei cultus expſſus ē.
Cūm quid ēēt hominiſ ſapientia diceretur; queriſ ne
aliqd dici breuiuſ. qui petiſ a me ut breuiter mag
na dicantur. An hoc ipſū tibi fortaſſe deſideraſ
breuiter aperiri. atq; in ſermonē breuē colligi. quoñā
modo colendus ſit dñs;

Celeb dñm
qbz iungat
Cap 3

In terrogatio p eplam. quom colendus ſit deus.

IC SI RESPONDERO. FIDE. SPE. KARITATE. colen
du dñm. pfecto dicturus es. breuiſ hoc ductū ēē
quā ueliſ. ac deinde petiturus. ea t breuit explica
ri. que ad ſingula tria iſta pteant. qd credendum
ſcilicet. qd ſperandū. qd amandū ſit. Q d cū fecero. ibi
erunt omnia illa que in epla tua querendo poſuiſti.
cuiuſ exemplū ſi eſt penes te facile ē ut ea reuol
uaſ & relegaſ. ſi autē non eſt. cōmemorante me re
colaſ. Vſq enim tibi ut ſcribiſ librū a me fieri. que
enchiridion ut habeaſ dicunt. & de tuiſ manibuſ
non recedat continenſ poſtulata. id eſt qd ſequen
du maxime. quid ppt diuerſaſ principalit fugen
du. in quantū ratio preligione contendat. uel qd
in rationem cū fideſ ſit ſola non ueniat. qd primū
quid ultimū teneatur. que totiuſ diſſimtionis ſūma
ſit. qd certū ppriūq; fidei catholice fundamentum.

Ratio et fides
Cap 4

hereſes

Vat. Pal. lat. 217, f. 1r

COPYRIGHT
© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it
Segnatura: PAL. LAT. 217 1v

S; aliud ẽ. malũ hominẽ putare qui bonus ẽ. qd ẽ erroris. & aliud ẽ ex hoc malo aliud malũ non pati. si nihil noceat homo malus. q ẽ putat bonus. Itẽq; aliud ẽ. ipsã uã putare quę ñ ẽ ipsa. et aliud ẽ. ex hoc erroris malo aliqd boni ꝺsequi. uelud ẽ ab insidius malę hominũ liberari. Hescio sane utrũ etiã huius sit modi erroris. cũ homo de malo homine ſentit bẽne. qualis sit nescius. De exemplis errorum. xiiii.

AUT PRO EIS quę p sensus corporis capimus occurrunt similia. quę spũ tãquã corpore. aut corpore tãquã spũ sentiunt. quale putabat ee apostolus petrus q̃ndo se existimabat uisũ uidere repente de claustris & uincu lus p angelum liberatus. aut in ipsis reb; corporis lene pu tatur ee. qd asperũ ẽ. aut dulce. qd amarũ. aut bene ole re. quod putridu. aut tonare. cum rẽda transit. aut illũ hominẽ esse cum sit alius. quando duo similima sunt. qd ingeminus sepe ꝛtingit. Vnde aut ille. gratusq; parentibus error. & cętera talia etiã peccata dęcenda sint; nec quęstio nodosissima quę homines acutissimos achade micos torsit. Hunc michi enodanda suscepta ẽ. utrũ aliqd debeat sapiens appbare ne incidat in errorẽ si pro ueris adpbauerit falsa. cũ omia sicut affirmant uel oc culta sint uel in certa. Vnde tria confeci uolumina in tio ꝯsionis meę. ne impedimento nobis ee ꝓnt quę tãquã in ostio ꝛtra dicebaꝓnt. & utiq; fuerat remouenda in

Vat. Pal. lat. 217. f. 10r

COPYRIGHT
© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: PAL. LAT. 917 10r

p̄cepta decretoq; uiennensi burgundo scisma suader.
totā pene longobardiā talimsu aggreditur. Tradi
tiones. p̄uria. maleficia illius singula referre audi
enti quidē 7 cordi humano inhumanū. uerū pleriq;
sunt apta & nota quę nulli credimus incognita.
Tandē cū nullum finē nec modum tamis malis pone
ret. s; tradicioni tradicionē apponeret. o filio fide
lū nostroq; quib; uita nīra 7 fides cordi ē. quia res
p̄uita agitur. tā maligne machinationi nos oppo
nere hortantur. Vocatus ad curiam. nusquā uenire
p̄ter Wormaciā remandat. Qua tandē armatoq;
copiosa manu uenies. totius pene ciuitatis ciues in
nos armauerat. quiā pridē tam in necē meā ꝯspira
uerant. tam piculo piculose me cū paucis opponens.
ipsum adnos domestice uocaui. Ipse uero tanta mul
titudine militū conglobatus. totā curiā nrām la
tenter armatis ualauit. ita ut nullum insidię &
cōspirationes innos lateren. Quod tam licet nō eq
animo dissimulans. solum qđ p̄ripuerat nob 7 eccl̄e
spirensi castrū cum epis & aliis p̄ncipib; requisiui.
Vt uerba ipsius referā. nec castrū inquit me ui
uente reddam. nec gratis seruiā. 7 uos & ūra si q̄
quomodo carere possem omnino respuerē. Hac in
dignatione. hoc morbo animi semotus anob mogonciā

Vat. Pal. lat. 217. f. 82r.

COPYRIGHT
© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it
Segnatura: PAL. LAT. 917 88 e

QUONIAM SCS RAFAHIL ARCHANGELUS NOS ADHORTARI DIGNATUR UT OPERA DI NON TAM INABDITO
n collocemus quam potius prodi gloria in apesto pandamus monens et dicens Sacramentum regis bonu est abscondere opera aute di revelare et confiteri honorificu est.
Qua sicut cognitus fide non adhibere infidelitatis est. Ita mundicie est. in edificatione aliorum nolle cognita predicare. Propterea beatissime papa eudoxi. missis paternitatis tue studiose obtemperare curavi. non tam filius uribus meis. qua adiutus. in di gra scis orationibus tuis. ut ea que p patronu nrm stephanum primu martire suum operatus est apud nos xpe. et ad huc operari dignatur. non malivola taciturnitate supprimerem. quo ceteri fraudarentur. sed magis pia devotione narrarem. quo amici di gla fraterni
nec auribus intimaretur; non ingenio et lingua aliquid exaggere re pualentes. sed ipsa ea rerum veritate. p ut di donaverit fideliter explicare cupientes. ut ipsa nra narratio. non tam uerborum pompa audeat querere. sed potius mendacioa fucum studeat declinare. ita ut ubi cuq. res postulaverit. ipsorumquoq. hominu verba sicut ab eis dicta sunt. simpliciter. ponere n debeamus erubescere. Magis enim placent bonis ac religiosis. que cuq. dicuntur vere. etia uritosis uerbis. quam falsa politis ornatis; sane non obhoc nos quispia arbitretur voluisse ista narrare. quasi aliqd nos gle beato martiri videamur p stare. quando quidem illi nec tacendo demere. nec loquendo quicquam possumus conferre. ipsa quippe ejus virtutum miracula.

Vat. Pal. lat. 856

Iter

PAL. LAT. 856

Hände F + B

f 1

PAVLVS SER

uus xpi ihu uocatus

apis · segregatus ineuan

gelium dī · Quodante pmiserat per

pphetas suos inscripturis scis de filio

suo · Qui factus est ei ex semine dauid ·

secundum carnem · Qui predistinatus

est filius dī in uirtute secundum spm

sanctificationis · ex resurrectione mortu

orum · ihu xpi dni nri · per quem

accepimus gratiam & aplatum ·

ad obediendum fidei in omnib, gen

tibus p nomine eius · In quib, estis &

uos uocati ihu xpi · omnibus qui s

romae dilectis dī uocatis scis · Gra

uobis & pax ab dō patre nro et dno ihu

xpo ·

Primum quidem gratias ago dō meo

per ihm xpm pomib, uobis · quia

ada solo in apostolatu assumpt' unica dñi ex damasceni

More ueterū ex quo de nouo populus

ambi nomina imponebant · ut iacob &

Unde saulus · t inquietus · t reprobus ·

cutione · legis seruitio · Susceptens ingra

tione · paulus · humilis · t parunulus · appella

Ut euangelium cōmendabilius faceret ·

ostendit pcedo dicte pnuntiatū ipsius in

scis ī alis scripturis · & de ipso filio di ·

Suos aut dicēs distinctionē pseudopphetarū · qui nō solū in mundo sed ingentib, plurimis falsa de eo pphetauer̄ ·

Fidē muniture ipsos filios manifestans ·

maxime q̄ ex resurrectione · qua erāt

scis ipse dom̄ generalis resurrectionis ·

Unde nonde de resurrectione tantū sua ·

si moriuntur · Neq; ipse dñs xpus resurre

rexit omnū dñs ·

Grām · doctrinę spiritalis · Apostolat · ad

cationis munere · Inuice nomine eius ·

eni legatione fungim̄ · ut omnib, gen

bus fidei obedias ·

Remisso peccatorū · & pax · ex deo ·

tro ad dñm · adō qui fabricauit mundū · ex

dit · & dño ihu · q̄ sanguine suo nos

Dū omnes fidei uīre qui estis rome dilecti dei

nuncior̄ · p orbē terre de omnib, ad ihm xpm

& ex eo loci nib, occasio erit dicendi · tam

quę toto orbe p̄dicatur · eius uos suscepti

Vat. Reg. lat. 5, f. 11r

REG. LAT. 5
112

D capto testificante ꝙ timotheū. ut oportune ꝛ importune.
insisteret. ad docendum.

D capto p̄dicente tēp̄. quoniā doctrinā homines refutarent.

D capto martyrium suū ꝛ liberationē defecto p̄dicente.

D et timotheo ꝛ demā ꝛ recedente dicto. luca. et marco. ꝛ tychico ꝛ carpo. ꝛ de asserēda penula. ꝛ libris maxime ue ro membranis.

D et alexandro aerario. apl̄o p̄sequente.

D et prima apl̄i defensione.

D et priscilla ꝛ aquila ꝛ onesiforo domo. ꝛ erasto. ꝛ trophimo.

D et eubolo ꝛ pudente ꝛ lino. ꝛ claudia. ꝛ frib; uniuersis;

I tē timotheo scribit de exhortatione martyrii ꝛ omnis regulae uenturis. & quid futurum sit tempo ribus nouissimis. & de sua passione scribens. ab urbe roma

REG. LAT. 5
120R

&plenmoꝝ uoluntate dī. Testimo
niū enī ille pbeo· qđ habet multū la
borē puob· ip hissium laodicie· 7 qui hie
rapoli· alutat uos lucas medicus
carissimus· & demas·; alutate frēs
quisum laodicie· in nymphā· 7 que in domo
eius· aeccliā· t cū lecta fuerit apud
uos epla· facite ut et in laodicensium
aeccliā legatur; 7 eaq; laodicensium·
uos legatis· t dicite archippo·
uide ministeriū qđ accepisti ad nō· ut
illud impleas· alutatio mea manu
paulī· memores estote uinculoꝝ meoꝝ·;
ḡa dn̄i nr̄i uobcum a m e n·

1

PAVLVS APOSTOLVS
nō p̄ hoīem neq; per hominē sed per ihm xpm·
homines· t patrem qui suscitauit eum a mortuis·
et omnes fratres qui mecum sunt·
ecclesiis galatiae· gratia uobis et pax·
a deo patre et dn̄o nr̄o ihesu xpo·
qui dedit semetipsum pro peccatis nr̄is·
ut eriperet nos de presenti seculo nequam·
secundum uoluntatem dei et patris nr̄i·
cui est honor et gloria in secula seculorum·
amen·

Vat. Reg. lat. 5, fol. 102r

PAVLVS·ET SILVANVS
ℭ timotheus· eccłe thessalonicen
sium· in dō patre nr̄o· ⁊ dn̄o ihū xp̄o·
G ratia ob ⁊ pax a dō patre nr̄o· ⁊ dn̄o ihū xp̄o·
G ratias agere debem̄ deō semp̄ p uobis fr̄s·
ꝓbonitas vra
ꝗa ut dignum est· qm supercrescit fides ua·
⁊ abundat caritas uniuscuiusq; omnium
uestrum in uicē· ita ut nos ipsi in uob̄ gloriem
ſuōꝑ ſtrau
ur in ecclīs dei· pro ua patientia ⁊ fide· in
omnibus pſecutionibus uris· ⁊ tribulationib;
℣ℭ
quas sustinetis· in exemplum iusti iudicii dei·
ut digni habeamini in regno dei· p quo ⁊ pa
ſſuſſrige ferraſſime
timini· Siquidem iustum est apud dm· retribuere
ꝓnam·
retribulationē his qui uos tribulant· ⁊ uob
tribulationē patrimini· tremissionē
qui tribulamini requiem nobiscum in reue
indiuidui·
latione dn̄i nr̄i ihu· de cło cum angelis uirtu
tis eius· in flamma ignis· dantis uindictam his
qui non nouerunt dm· ⁊ qui non obediunt
euangelio dn̄i nr̄i ihu xpi· qui penas dabunt
luem

℣ℭ Luis quinos imitantē· bonis operibus
exspectantes iudicium dei·

Sic ignis tribulationes iustos

Sic inhoc loco affirmantes

Sic enim fortissime ferre possit medica
re quod iustum est·

℣ Hos in patientia perseuerantes ut qui
nēm̄ p̄mia celestia uobis
bus p̄secutorib; uris pena reddet
iuxta ſolationem dei

Sic ignis antecipsum precedit

Sic enim non nouerunt deum· ⁊ qui non obediunt
p̄ecatores· Luce nouerint

Vat. Reg. lat. 5, fol. 110r

secutione eius\ · preter ea nec recepe
runt ea que a falsis apls dicebantur · Hos col
laudat apls scribens eas abarthenis ·

Thessalice plenis earum laudetur abunde ·
Q d sterem fidei uerbis q d passus amara ·
ut multu socia sibimet faciente phalange ·
ebrea in turba sibimet faciente suorum ·

hic specialr nominatr · q dem doctores omnes ·

AVLVS · FISILVANVS

ecclie thessalonicen
sium · in d̄o patre nr̄o & d̄no ihu xpo ·
gr̄a uobis & pax · Gratias agimus d̄o semp̄ pro laudes pm̄ fide
nibus uobis · memoriā uri facientes sine ulla
cessatione nos
nib; nris · sine intermissione memores operis
fidei uri · laboris · caritatis · sustinentie
q p fidei caritatis sustinet oia patiet̄ p̄ spē fut̄a
spei d̄ni nri ihu xpi · ante d̄m ip̄i patre nr̄m ·
nos cop̄ fidei uri
Scientes fris dilecti ado electione uram · quia

Vat. Reg. lat. 5, fol. 104v

to mior fuisse quã libia atq; asia 7 simul ergo pcã pq̃ cinguas alias insulas ic̃
tunc illud agentib' cõmeat' patebat usq; addfectu insulaꝝ & mutuꝰ tactꝰ cõ
nentis uicinꝯ uꝰ mari quippe hoc intra ossiue herculeas colũnas freti angusto
quodã litore inquo & nũc post uestigia apparent uestigia diuidit' acinentis.
Ar uꝰ illud pelagus immensꝯ atq; mestimabilis magnitudinis uerũ mare lgi
tur inhac athlantide insula maxima & admirabilis potentia extitit re
gũ omnẽ insulã finitimasq; alias opulentiꝰ maximeq; parti cõtinentis do
minantiꝰ sicq̃de tocꝯ mundi parti gl̃ubia dr̃ usq; adagyptũ imperarent eu
ropꝯ uꝰ usq; adthirrenũ mare quꝯ quidẽ uis potentia quꝯ collecta & armata
nãm solo uiamq; regione hoc ampli' cas gentes q̃ intra herculis colũnas cisitim
adorin & expugnare gestit. Te ergo uꝰ ciuitatis uirt' ultra omẽm q̃tam
antiq̃t qd̃ pcomuni omniũ salute ac libertate desperantib' deserentibq; me
tu cõmunẽ custodiã cunctis magnitudine animi bellicisq; artib' adse
cuta ẽ utpextrema discrimina erũpens hostes humani generis p̃mo fuga
re & Dehinc fundere & libertate subiugatis reddere & intactos insita genuinaq;
libertate seruare & Neq; ita multo p̃accidit ut motu tꝯ & inluuione digi
noctisq; uigil pelara illa uia militaris uiuent perire & athlantis insula to
ta sine indino poris existentiꝯ submergere & Nisi qd̃ pelagus illud pigri
qua cetera crasso dehiscentis insulꝯ limo & supne fluctib' cretã habet ur;
Hec sunt ossocrate q̃rentis uetus asolone sibi relata & exposita narrauit.
Scum p̃terito die dereb' publicis deq; priuatis officiis militaribusq; tractaret
subiit quedã me exrecordatione miratio nisme dõ dici quꝯ diceret siquidẽ
quã estimabas oratione rẽ publicã eadẽ aut certe pximꝯ similitudinis u
deatur a qua exercite relatione coperta recedi tam uerecundus ne siquesi
tũ aliquid ame foret Dehinc oblionis incõmodo minime expediret
rediculus eem maluiq; apud memipsũ demenoria pri experiri 7 exquo
factũ ut cito esentiret ipero tuo qd̃ fidelẽ facile me firecordatione me

Vat. Reg. lat. 1861. fol. 5r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
Archivio
REG. LAT. 1861
OR
PIRGOTTI
SENESE
Città del Vaticano

lium quoq; literarū numerus idem ex quibus consonantium constago sitas leugatur. Lunę quoq; crescentis & senescentis multi formis illa transfiguratio eodem numero notatur. Siquidem de obscura crescente lumine fiat bicornis. Dehinc sectilis. dehinc dimidiato maior. dehinc plena. rursumq; maior dimidiato. sectilis bicornis. qd qđ in mundo septem sunt planetes distantes a se musico modulamine sicut ipse testatur. cuncta dum sexies secuisse diuersę naturę circulum. Septemq; orbes impares esse fabricatum. Quo contrariis motib' agitationibus que uertantur. iuxta dupli & tripli spacia in quibus sōle & lunam & cęteros erraticos ignes collocat. & limitum quidem septē sic ratio p̄stat. intervallorū uero terminorū hanc dicunt esse rationem. Rursus enim tria numerus alio q̄dā gne habet̄ optimus. Primus enim & ante oīs p̄fectus habens. initium. finē. mediętatem. quibus cres cunt corpora & iuxta quę corporā incrementa p̄grediuntur. quippe cum interuallum unum lineam faciat. duo superficiem. tria corpus diuisum atq; individuum. quorum nihil est p̄fectius. tria enim hęc interualla cōpus absoluunt. longitudo. latitudo. soliditas. certe tria primitus dicta sunt oīa. qđ de duobus dici non potest. utrumq; enim dr de duob'. hęc igit̄ terna interualla mutuoq; latere descriptionis sita. sex interualla conficiunt. & senarius numerus plenus & p̄fectus merito habet̄. quippe qui sit equalis his partibus ex quibus ipse constat. habet enim dimidiatē tribus. habet tertiam portionem in duobus. habet sextam in uno. quę simul atq; in unum collecta complent eundem. Denuq; qua abeo quadratus nascitur. id triginta. & sex numeri secta dr quadratura. constans ex quatuor. quidē in paribus numeris. hoc est uno. tribus. quinq; septem. & ex alius paribus numeris quatuor atq; id duobus. quatuor. sex. & octo. rursum quinquaginta. &

Vat. Reg. Lat. 1861, fol. 21r

BIBLIOTECA APOSTOLICA VA...
Archivio Fotografico
REG. LAT. 1861
21 R
RIPRODUZ...
SENZA ...
Città del Vaticano

porro adegregiā frugē imbuit & eruditis legū sanctiore moderamine. luxta solonē ut t sacros egyptios libros reuocare cuncti clarissimos ut & res Crantē hos ēstituere spectaculū popli uenerabile. quē inundatio ne submersū pfundo maris egyptios monimentos fama celebra uit. atq; ita ut de maiorib' nris sermonē ētexere; ne ego magnifice sū imitat' hodie ut exordinatione apparat' intelligi dat'. ergo age timee deliba ceptū. uocata ut mosē in auxiliū diuinitate. ut musocrate. Tt Faciam nā cūomib' mos sit & quasi quedā religio qt de maximis reb'. t de minimis acturi aliquid fint precari adauxiliū diuinitatē. quanto nos aequius ē. qui uniuersitatis naturę substantięq; rationē pfecturi sum' inuocare diuinā opē. nisi plane seuo quoda furore atq; inplacabili rap tām amēntia. sit igit' mens pcib' cphensū maxime quidē utra dicant anob' quę placeant clō. tū ut nob' quoq; ipsis ēsequent' ppositoq; operi decent' pferam. & quatenus uos quidē facile assequamur. ego iuxta an ticipatā animo speciē orationis expedia. Est igit' ut mihi quidē uid' imprimis diuidendum Quid sit qd sēp ē. carens generatione. quid ue qd gignit' nec ē sēp; alterū. opinione. cū irrationabili sensu opinabi le; Propteaq; incertū nascens & occidens. neq; umquā nexistendi ēditio ne ēstanti & rata pseueranś; omē au qd gignit'. nihil enī fit cui ortū nlegitima causa & ratio pcedat. operi porto fortuna dat opifex suus. quippe. adimmortalis quidē & instatu genuino pfistentis exempli si mulitudinē. atq; emulationē formans operis effigiē. honestū efficat si mulachrū necesse ē; at ū adnatiuū respiciens generatumq; ētemplan munime decor. omne tqd cēlū. t mundus seu quo alio dicat' nomine. facundū ē enī qd inomī tractatu fieri dec. utissimia ēsidere qd sit qd agit'. hic mundi fuerit ne sēp extra exordiū tēporis ansit originē sortit' extempore ēsiderandū. facē ē utpote corporeus. & qui

Sla disputationis hesterne apparatu rei publice alimenta ministrabat. ob hoc die imburis.

Satis pficua questionem deco quod est. & unde coepit. & de eo qd gignit' & de desistet.

Hic incipit timeus.

Altera intellectu pceptibile. ducta et inuestigatione rationis semp ide. / porro

+ ex aliqua causa necessaria gignit'

Vat. Reg. lat. 1861, f. 6r

ЛЕС. САТ.

18 61

6л

simplex ref̃. & incomposita corpus neq; simplex. & compositū. minime q̄
silua corporea. Dico eandē hanc ne incorporeā quidem. q; quicq̄d
incorporeū ē nulla conditione corporis pacē. nec corpus umquā
fieri. poterit. At ṽ silua for mata qualitatib; quantitatib; & alīs
figurisq; & omi cultu conueniustata. corpusq; mundusq; facta ē effectu opi
ficis atq; operatione. Igit̄ neincorporea quidē. Deinde. si corpus ē. sensile ē.
Intellegibile ēe dic̄ non q. intellegi utcūq; n̄ posset hoc enī superius docuim⁹, ut ps̄e ut ē intellegi neque. t enī sensile nonē necorpus quidē igit̄ erit; Si aut̄ incorporeū quidā
erit silua. intelligibilis ei' naturae. at intellegibilis nonē. nec incorporea
quidē. Recte igit̄ ea simplicit. & ex natura sua neq; corporeā. neq; incq
poreā cognominam⁹. sed possibilitate & corpus & it̄ possibilitate noncorpus.
I á cū omniaque posita erat recensere pspicaci consideratione decursa sint.
iuxta platonici dogmatis auctoritatē. sup ē reditū fieri. adoptationis ipsius ex
planationē. Aut ergo. quā igit̄ ei' ui quā ut ēe naturā putandū. Vim. nunc ap
pellat opostumitatē silue. ultus intuendi. & enī tam iultus q̄m qualitates ua
rias. nec non quantitates hab & noneffectu s̄ possibilitate. ob inconstantiā ex. mu
tiāq; exalio in aliud conuersionē. naturā ū. substantiae' significat. recteq; & ia
putandū; Nonenī possumus cesta aliqua comprehensione. vt exsensu cognita.
vt exratione intellecta de veritate ei' p̄sumere; quippe uesomniū q̄ magis
conrectare capimus. hoc impensius imago effugit Opinor inquid omniū que
gignunt receptaculū ē & quasi queda nutricula. Oma q gignunt & ex aliquo tempo
re sint necesse ē. Sī ergo mostalia immostaliū uereq; existentiū simulacra
imagines aut̄ accipiunt substantias in silua. p̄ eaq; & ipsa illuc apparent.
Species ī exsilua ī silua & silue nob inuiunt recordatione. Quā quidē receptaculū ex appellat. quia
nonex ḡmio silue generatq; species floresc̄unt. uapulant stoici. sed extrinsecus obue
nunt ut incerta signicula. nutricula ṽ ideo. q alienas sedes uelut p̄pis hu
meris uehat. Quippe. nihil his p̄bet ampliusp̄ subiectionē; Deinde p
gredit; Atq; hec quā de ea dr uerū ē quidē. & ducendū audet apte;
q nonstatū q uere dicunt. apte & ia manifesteq; dicunt. Multq; quippe

Vat. Reg. Lat. 1861, f. 105v

REG. CAT.
1861
105 v